

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

7. leto / številka 27

V Celovcu, dne 7. julija 1955

Cena 1 šilling

URADNI JEZIK

Člen 7 avstrijske državne pogodbe z dne 15. maja 1955 v tretjem odstavku uvaja poleg nemščine tudi slovenščino kot uradni jezik v vseh slovenskih in jezikovno mešanih okrajih.

Ta odstavek državne pogodbe je slovenskemu jeziku dodelil isti pravni položaj v upravi in sodstvu, kakor ga je imela do sedaj edino nemščina. Kakor hitro bo državna pogodba od vseh podpisnic ratificirana, stopi v veljavo in bo tudi za državno oblast obvezna. Računajo, da se bo to zgodilo še ta mesec.

V vseh okrajih s slovenskim in jezikovno mešanim prebivalstvom bodo ljudje lahko delali vloge na urade v slovenskem jeziku in uradi bodo dolžni tudi odgovarjati v slovenskem jeziku. Ne bo več mogoče, da bi socialna ustanova, ki je namenjena tako Nemcem kakor tudi Slovencem, odgovorila na slovensko vlogo, da se more pečati s stavljanim vprašanjem le, če bo vloga napisana v nemškem jeziku.

Ta nov položaj pomeni za državljana Slovenca veliko olajšavo v borbi za svoje pravice, ker ima po državni pogodbi pravico posluževati se svojega jezika. Ta nova uredba pa je tudi velike načelne važnosti. Do sedaj je znanje slovenskega jezika pri podeljevanju služb v slovenskem ali jezikovno mešanem delu dežele bilo brezpomembno. Ponovno smo ugotovili, da celo na dvojezičnih šolah voditelji šol ne obvladajo drugega deželne jezika. Da ne govorimo o pošti, o žandarmeriji, o železnici, o občinskih tajnikih, ki imajo največ neposrednega opravka s prebivalstvom. Poznamo vrsto slučajev, da niti tam niso upoštevali znanja obeh deželnih jezikov, kjer je bilo to neobhodno potrebno za dobro izvrševanje službe in kjer so bili na razpolago kandidati, ki so ustrezali vsem zakonskim pogojem ter znali oba jezika.

Z državno pogodbo pa je nastal nov položaj, v katerem bo znanje drugega deželne jezika ne le službena nužnost, ampak logično tudi zakoniti pogoj za usposobljenost za službovanje v slovenskem in mešanem ozemlju.

Kdor bo sedaj govoril proti dvojezični šoli, ta bo zastopal stališče, da mora biti mladini, ki ne bo znala drugega uradnega jezika dežele, že vnaprej odvzeta možnost službovanja na jezikovno mešanem ozemlju koroške dežele. V novih razmerah postane znanje slovensčine življenjska nužnost vsega uradništva v jezikovno mešanem ozemlju. V tej novi nužnosti tudi glavne šole ne bodo več mogle odrekati slovenščini tistega položaja, ki ji gre.

Tudi takozvani „šolski štrajki“ in „protestna zborovanja staršev“ proti pouku slovensčine postanejo še večji nesmisel, kot so bili doslej. Če so doslej bili naperjeni samo proti mirnemu sožitju obeh narodov v deželi, bodo pa odslej naperjeni tudi proti interesom vseh staršev, namreč, da bi bili njihovi otroci usposobljeni za kakršno koli javno službo v slovenskem ali mešanem ozemlju. Prepričani smo, da bo treznost in rodiljska ljubezen zmagala nad hujskanjem nekaterih nepopoljšljivcev, ki ne morejo razumeti, da so njihovi časi za vedno minili.

Uradovanje v obeh deželnih jezikih bo zahtevalo od vsakega posameznika popolno znanje obeh jezikov in tako znanje more nuditi samo primerno urejena srednja šola in primerno urejena gospodarska šola.

Prav zaradi tega bo treba, da ne le Slovenci posvečamo vprašanju zadostnega šolanja mladine v obeh jezikih največjo pozornost, ker bomo s tem vsem — ne le svojim lastnim — otrokom razširjali življenjske možnosti, marveč bo morala tudi državna oblast ukreniti vse potrebno, da izpolni dolžnosti, ki jih je država prostovoljno

Cilji sovjetske politike - vedno isti

Londonska revija „The Economist“, ki zastopa mnenje gospodarskih krogov, poseva svoj uvodnik novi sovjetski politiki.

List označuje pet glavnih elementov v novi sovjetski pomirjevalni politiki: „spravljive poteze ob spremljavi namigov na grožnje; jasne in daljnosežne zahteve; trimasto izvijanje v bistvenih točkah; mnogoštevilne variacije „pesmi“ o nevtralnosti. Če vzamemo prve tri točke skupaj, pomenijo, da se morajo svobodni narodi sedaj odločiti za pomirjenje pod pogoji, ki bi onemogočili njihovo obrambo in jim vzeli sleherno moč pri pogajanjih, ali pa se spustiti v novo tekmovalno v oboroženi sili, ki jih bo, kot trdi Moskva, uničilo.“

Sovjeti sami prav nič ne dvomijo o razkrojevalnem učinku svojih potez, o čemer priča pisanje sovjetskega tiska.

Cilji sovjetske politike v Nemčiji in Evropi so ostali isti, kot so bili. Vtem ko predlagajo umik vseh vojaških sil iz Nemčije, se ne zadovoljijo, da bi se ameriške čete umaknile preko Rena, ali pa celo preko Rokavskega preliva v Anglijo, ampak „se morajo vrniti v Kansas“ (v Ameriko), dočim bi se „Sovjeti umaknili samo do Königsberga.“

Da doseže ta cilj, ki bi zapadno obrambo uničil pri korenini, je najprej poskušala ustvariti nevtralni pas, a potem je prešla k takozvani načrtni „kolektivni evropski varnosti“, iz katere bi bila izključena Amerika, češ da ni evropska država. Niti z besedico pa Sovjeti ne povedo, zakaj ne bi bilo bolje namesto evropskega varnostnega

sistema ustvariti svetovni varnostni sistem v okviru UNO, danes, ko so moderna sredstva iz naše zemeljske krogle naredila eno celoto.

Uvodnik zaključuje: „Nesmiselno je misliti, da so se Sovjeti odpovedali svojim osnovnim ciljem. Nova moč Zapada in edinstvo ob enem s sovjetskimi notranjimi težavami so gotovo pripomogli k spremembi taktike; toda to ne pomeni, da je sovjetska diplomacija na umiku.“ Vse skupaj služi le kot priprava za konferenco „štirih velikih“, za katero pripravljajo „zbirko maksimalnih zahtev“ in čim bolj bo Zapad kazal popustljivost, tem trdneje bodo na njih vztrajali. Do sporazuma bo prišlo, „ne če bo Zapad bolj elastičen in upogljiv kot Sovjeti, temveč če bo bolj bister in trden v stremljenju, da ohrani mir.“

Eisenhower zahteva svobodo za narode za „železno zaveso“

Na tiskovni konferenci v Beli hiši v Washingtonu je predsednik Združenih držav Eisenhower dejal, da si ne dela prevelikih upov glede konference „velikih štirih“ v Ženevi, vendar bo storil vse, kar je v njegovih močeh, da pride do sporazuma.

Dejal je tudi, da je treba vztrajno delati za osvoboditev sovjetskih satelitskih držav in je treba v ta namen uporabiti vsa miroljubna sredstva. Tako dolgo, dokler ne bodo narodi v satelitskih državah imeli možnosti, da si svobodno volijo svoje vlade, ne bo trajnega miru na svetu.

Vlada v Monaku je odstopila

Monako je majhna republika ob francoski obali („Rivieri“), ki slovi po vsem svetu zaradi svoje lepote. Največja zanimivost te majhne države je mesto Monte Carlo, kjer so slovite igralnice (kazino). Tam je že marsikateri strastni igralec pustil svoje premoženje in si potem v obupu vzel življenje. Vse gospodarsko življenje države sloni

na tujskem prometu.

Zadnje tedne se je mnogo govorilo o škandalu v največji banki države in je zato vladajoči knez Rainer odredil strogo preiskavo. Sedanji odstop vlade kaže, da so bili tudi njegovi ministri zapleteni v to nečedno zadevo.

Prejšnji teden so se namreč pojavile govorice, da je glavna banka v težavah in zato so nekateri večji vlagatelji dvignili znatne vsote denarja, tako da je banka morala ustaviti izplačila. Država ji je priskočila na pomoč z velikim posojilom, a istočasno pa je bilo odstavljeno ravnateljstvo in na njegovo mesto postaljeni novi direktorji.

Letalska parada v Moskvi

V nedeljo so v Sovjetski zvezi praznovali „Dan letalstva“ ter so proslave dosegle svoj višek z veliko paradno v Moskvi, kjer so prvič nastopila nova sovjetska letalska letala na reakcijski pogon, ki baje prekašajo vsa doslej znana letala te vrste na svetu. Vendar nobena parada ne more dati končnega odgovora na ta vprašanja, ker more le praktična uporaba, to je borba, pokazati resnično kvaliteto takega orožja. Vsekakor so letala napravila velik vtis na pristojne vojaške strokovnjake, med katerimi sta bila poleg atašejev vseh tujih poslaništev na častni tribunni tudi indijski letalski maršal Mukardji in poveljnik jugoslovanskega letalstva general Ulepič, ki je prispel v Sovjetsko zvezo na čelu posebne jugoslovanske vojaške delegacije.

DR. BOCK — DRŽAVNI TAJNIK V FINANČNEM MINISTRSTVU

Tiskovni urad OeVP javlja, da je načelstvo stranke sklenilo predložiti zveznemu kanclerju ing. Raabu, da prestavi sedanje drž. tajnika pri trgovinskem ministrstvu dr. Fritza Böcka v finančno ministrstvo z nalogo, da prevzame urad za podjetja USA.

K R A T K E V E S T I

Delegacija avstrijskega Narodnega sveta je odpotovala v Švico, da tam prouči ureditev švicarske vojske in izdela predloge za avstrijski vojaški zakon. Sestavlja jo sedem poslancev, pod predsedstvom narodnega svetnika dr. Gorbacha, a dodeljen jim je tudi en vojaški strokovnjak.

Ameriške zasedbene sile v Salzburgu so poslale prve odpovedi svojim avstrijskim nameščencem. Odpovedi se glasijo za 15. 8. t. l. Zadnje dni je odpotovalo tudi več transportov ameriških družin, ki se bodo preko Livorna v Italiji, kjer se vkrcajo na ladje, vrstile v Združene države.

Stavka pristaniških delavcev v Angliji, ki se je vlekla skoraj v nedogled, se je vendar končala v ponedeljek. Samo v pristanišču Liverpool je zastalo 171 parnikov, ki niso mogli odpluti, ker delavci niso hoteli nakladati oziroma razkladati tovorov.

Na kongresu francoske socialistične stranke je bil Guy Mollet ponovno izvoljen za generalnega tajnika.

Wilhelm Pieck, predsednik Vzhodne Nemčije, je odšel na zdravljenje v neko kopališče v Sovjetski zvezi. Ne ve se, ali ni njegova bolezen „politična“.

Angleška vojna ladja „Glasgow“ je prišla na uradni obisk v poljsko pristanišče Gdynja. Je to prvi obisk angleške mornarice v kakem pristanišču za „železnim zavesom“ po koncu vojne.

Na volitvah v Mehiki je vladna stranka sedanjega predsednika Ruiz Cortines dobila vseh 161 poslancev.

V Egiptu je ministrski predsednik Nasser razdelil kmetom 26.000 orolov zemlje, ki so jo odvzeli bivšemu kralju Faruku. S tem je bilo skupno razdeljenih 125.000 orolov zemlje, odkar so strmoglavili monarhijo.

Newyorški list „Herald Tribune“ poroča iz Washingtona: „Ameriška vlada ni vznemirjena zaradi bližnjega obiska Tita v Moskvi, vendar so vladni funkcionarji privatno izjavili, da jugoslovansko manevriranje z Moskvo zelo pozorno opazujejo. Vlado ni presenetilo obvestilo o obisku, ker je bila o njem obveščena takoj po jugoslovansko-sovjetskih razgovorih v Beogradu. Eravijo, da bo najbrž Tito šel v Moskvo tekom prihodnjih dveh mesecev ali pa šele prihodnje leto. V programu ima namreč še nekaj drugih državnih obiskov in sicer v Grčiji, Egiptu, Abesiniji in najbrž v Franciji.“

Na Portugalskem se je osem vojaških letalskih letal na reakcijski pogon kmalu po vzletu zaletelo v neko goro. Vseh osem letal se je razletelo na drobne kosce in vsi piloti so bili na mestu mrtvi. Je to največja nesreča v zgodovini portugalskega letalstva. Menda je bila megla vzrok nesreče.

Mao Tse Tung, predsednik komunistične Kitajske se je po dolgem času prikazal v javnosti. Prisostvoval je velikemu sprejemu v glavnem parku prestolnice Pekinga, kjer so proslavljali 34. obletnico ustanovitve kitajske komunistične partije.

Ameriška policija poroča, da so njeni agentje v lanskem letu zaplenili za en milijon dolarjev ponarejenega denarja in zaprli 190 oseb, ki so bile obtožene ponarejanja denarja.

Pred kratkim je bil izvoljen nov nadzorni svet uradne avstrijske časnikarske agencije (APA), ki si je izbral za svojega predsednika general. ravnatelja Karla Flöidla.

Ameriški predsednik Eisenhower in celotna njegova vlada je prisostvovala filmski predstavi v Beli hiši (kjer biva ameriški predsednik). Kazali so sovjetske propagandne filme. Izbrali so najboljše, da se vodilni ameriški politiki na lastne oči prepričajo o načinu sovjetske propagande in da jo bodo potem znali uspešno pobijati. Upajmo!

Politični teden

Po svetu . . .

Veliki štirje

Vsa pozornost političnih krogov je koncentrirana na konferenco „velikih štirih“, ki bo 18. julija v Ženevi. Deset let take konference ni bilo več. Med vojno so Stalin, Roosevelt in Churchill na takih sestankih krojili usodo sveta. Vsi trije so že zginiti s politične pozornice in na konferenci v Ženevi se bodo zbrali možje prav različne vojaške in politične pomembnosti.

Eisenhower za Ameriko zopet predstavlja šefa vlade in države ter vrhovnega poveljnika vojske. Eden je predsednik britanske vlade in vladne stranke, ni pa poveljnik armade in nima tistega velikega ugleda, kot ga je imel Churchill. Francijo bo v Ženevi predstavljal predsednik vlade Faure, čigar vlada pa je od danes do jutri, ker Francozi tako pogosto menjajo vlade. Za Sovjetsko zvezo bo prišel predsednik vlade Bulganin, ki pa tudi nima tako trdno vaje v rokah kot Stalin. Stranka in vojska sta tista dva činitelja v Sovjetski zvezi, ki lahko na Bulganinovo mesto že drugi dan postavita drugo osebo.

Kot je bilo dogovorjeno, bodo „veliki štirje“ v Ženevi le postavili nekatera glavna načela, na podlagi katerih bodo potem zunanji ministri po navodilih svojih šefov delo nadaljevali.

Nehru potuje

Indijski ministrski predsednik je na svojem potovanju bil v Pragi, od tam odletel v Moskvo, od koder se je po daljšem obisku v Sovjetski zvezi preko Varšave vrnil na Dunaj. V Avstriji je imel v Fuschlu v Salzburgu konferenco z vsemi indijskimi poslani in evropskih državah in nato odšel naprej v Beograd, da vrne svoječasni obisk Tita v Indiji. Nehru se trudi, da bi zgradil neke vrste politični most med vzhodnim in zapadnim svetom. Po tem mostu bi se naj sprehajali vsaj politiki, če se že ne smejo narodi. Nehru želi ustvariti možnost mirnega sožitja med Vzhodom in Zapadom.

V severni Afriki

V Maroku se je politični položaj tako poostril, da niso varni ne domačini in ne francoski kolonisti. Dnevno se dogajajo umori, ki imajo politično ozadje. Vlada v Parizu pa se ne more odločiti za potrebne reforme. Boji se dati politično svobodo Marokancem, kajti s tem bi tudi francoski kolonisti, ki niso prinesli le kulturnega, marveč v veliki meri tudi gospodarski napredek v deželo, bili prepuščeni na milost in nemilost domačinom. Francozi hočejo obdržati zemljo in oblast v svojih rokah. Marokanci pa postajajo politično zreli in se hočejo sami vladati.

V Nemčiji

je vojaško vprašanje v ospredju. Vojni minister Blank, ki je že leta pripravljaval nemško vojsko, ima težave, ker pri mladini ni potrebnega navdušenja za „puško“. Izbira poveljnikov tudi povzroča skrbi, ker je število generalov, ki bi radi prišli na položaje, preveliko. Na drugi strani pa je socialistična stranka odločno proti takojšnji oborožitvi in stoji na stališču, da morajo biti prej dokončani razgovori z Moskvo. Adenauerju pa se menda v Moskvo ne mudi in domnevajo, da se je z Ameriko in Veliko Britanijo dogovoril, da bo šel v Moskvo šele po sestanku „štirih velikih“.

. . . in pri nas v Avstriji

V Avstriji se je zadnji teden ogorčenje zaradi Južne Tirolske še stopnjevalo. Na Dunaju so sklicali

protestno zborovanje,

kjer so govorili zastopniki vseh strank. Glavni govor je imel profesor Gschnitzer. On je poudaril, da je Italija že trikrat dokazala svojo nesposobnost, da bi pravično ravnala z manjšinami. Genocid (umor naroda kot takega) je danes po statistih UNO prepovedan in zato ima Avstrija pravico, da kot podpisnica sporazuma o južnotirolski avtonomiji vložijo pritožbo ne le v Rimu, ampak tudi na UNO. Na zborovanju so zastopniki vseh strank pozvali vlado, da podvzame takoj korake v Rimu in če treba tudi pred mednarodnimi forumi.

Avstrijski časopisi, med njimi predvsem socialistični, se pritožujejo, da

Sovjeti praznijo

skladišča v podjetjih, ki jih morajo predati po državni pogodbi Avstriji. To je menda v nasprotju z določili tozadevnih dogovo-

rov, ker bi Rusi morali predati vse tako, kot leži in stoji. Vendar ni pričakovati v tem kakih resnejših zapletljajev.

O avstrijski nevtralnosti je bilo govora tudi ob priliki obiska indijskega predsednika vlade Nehruja. Pravijo pa, da Avstrijci niso dali nobene obljube, da bi se vključili v krog onih, ki gojijo „aktivno“ nevtralnost, da pa so z zanimanjem poslušali Nehrujeve besede.

Vrhovni sovjet

v Moskvi in madžarski parlament sta postavila avstrijske parlamentarce, da bi prišli na obisk. Vendar v državnem zboru za enkrat za to niso posebno navdušeni. Socialisti so podali uradno izjavo, v kateri pravijo, da avstrijski poslanci doslej še nikjer niso bili, da imajo trenutno s postavi v zvezi z državno pogodbo preveč dela in da bi sploh bolj kazalo potovati potem, ko bo Avstrija popolnoma suverena in na njenem ozemlju ne bo več zasedbenih čet.

Socialisti

so v parlamentu protestirali proti temu, da bi Svetovna zveza delavskih sindikalnih organizacij bila priznana kot društvo v smislu avstrijskega društvenega zakona. Zveza je pod komunističnim vplivom in je imela svoj sedež do zdaj pod rusko zaščito na Dunaju. Zdaj je prosila za priznanje avstrijske oblasti. Vsekakor zgleđa, da je socialistični protest le hrup za nič, kajti, če statut ne vsebujejo nič protizakonitega — in tako nerodna pa Zveza gotovo ni — potem jo itak morajo priznati kot pravno-veljavno društvo.

Koalicijski stranki

se pridno pogajata. Glede vojaškega zakona

so se že zedinili o naslednjih točkah: vojaški rok 9 mesecev, nacističnih oficirjev od generala navzgor ne bodo sprejeli, vojakji bodo imeli vse politične pravice, ter pasivno in aktivno volilno pravico, vendar v kasarnah samih političnih zborovanj ne bo smelo biti; nadalje ne bo več zaprisege v starem smislu, marveč samo „zaobljuba“, kot je običajna pri uradnikih. Javnih nastopov celotnih formacij pri verskih obredih (n. pr. pri procesijah) tudi ne bo več.

Obe stranki sta se v glavnem tudi sporazumeli o novem zakonu o socialnem zavarovanju.

Težave delajo le še zdravniki s svojimi ne ravno skromnimi zahtevami. Pogajanja, ki so jih zastopniki zdravnikov imeli pri zveznem kanclerju, so se razbila, ker bolniške blagajne niso hotele popustiti zahtevam zdravnikov.

Zdravniki so zato sklicali izredno zasedanje svoje zbornice za soboto, 2. 7. 55. Nekateri so mnenja, da bi naj zopet stakali, vendar je večini po dolgotrajnih pogajanjih že vpadla korajža, kajti videli so, da je v resnici tudi OeVP skupno s SPOe predlog nove postave že odobrila. Minister za socialno skrbstvo Maisel je zato tudi že izjavil, da bodo postavu sklenili še v tem zasedanju.

Na Koroškem

se je prejšnji teden začel volilni boj za zbornico kmečkih delavcev. V glavnem nastopata dva konkurenta, OeVP in SPOe. Če bereš volilne proglaš, obe stranki mnogo obljubljata. Glavne točke so seveda zopet: rente, otroške doklade, stanovanja in — posebno pri socialistih — višje mezde. Take volitve so sedaj prvič v naši deželi. Radi majhnega števila volilnih udeležencev pa te volitve niso pomembne, vendar so za OeVP bolj važne kot za SPOe, kajti zadnja ima glavnino članstva med industrijskim in obrtnim delavstvom.

Dvojezičnost ?

Mussolini dal postaviti ta večni spomenik kot znamenje velike zmage in povratka teh svetih tal k materi Italiji“.

V nemščini: „Tukaj vidite volkuljo, ki jo je dal postaviti bivši predsednik vlade Mussolini, kot znamenje, da je Olgej pravzaprav italijanski. V resnici pa je Olgej vedno pripadal Avstriji. Tam zadaj vidite kraško hribovje, po katerem je v prvi svet. vojni dalj časa tekla fronta. Končno so pa Avstrijci in Nemci s silovitim prodorom pregarili fronto in pognali italijanske čete daleč v ravnino, prav do Piave. Gotovo bi Italijane gnali še naprej doli do Sicilije, če ne bi bila prav takrat zaradi povodnji Piava narasla, da so morali napredovanje ustaviti. Tako se imajo Italijani samo naravnim dogodkom zahvaliti za rešitev.“

(Po „Furche“)

Slavistični delovni krožek v Celovcu ustanovljen

V četrtek, 30. junija, je bil na zborovanju v dvorani Delavske zbornice ustanovljen Slavistični delovni krožek za Koroško. V imenu pripravljalnega odbora je pozdravil ljubitelje slavističnih ved, ki so se vabilu v lepem številu odzvali, prof. dr. Pavle Zablatnik, ki je uvodoma prečital pozdravno pismo deželnega glavarja Ferdinanda Wedenika, ki so ga nujni posli zadržali na Dunaju in se zato sestanka ni mogel udeležiti. Nadalje je pozdravil ravnatelja urada deželne vlade dr. Newoleja in druge odlične goste.

Zatem je govoril univ. prof. dr. Matl, ordinarij za slavistiko na graški univerzi, ki je v svojem klenem in zanimivem govoru orisal namen krožka in njegov pomen na Koroškem. Navedel je za zgled krožek, ki deluje v okviru Slavističnega inštituta graške univerze. Delokrog take delovne skupnosti se ne sme omejiti zgolj na jezikoslovne študije, ampak mora obsegati vse panoge življenja, vzgojo, sodno prakso, gospodarstvo in javno življenje sploh. Pri tem pa mora krožek ohraniti svoj značaj delovne skupnosti ekspertov, strokovnjakov, ki se z vsemi vprašanji bavijo le pod stvarnimi, a ne pod političnimi vidiki. S takim delom bo mogel krožek mnogo doprinesiti k razjasnitvi mnogih nepravilnih pojmovanj in včasih spodnesti tla političnim špekulacijam. Predvsem bi naj krožek združeval v konstruktivnem delu učitelje, profesorje, duhovnike, pravnike in gospodarstvenike, ki imajo v svojem poklicnem delu opraviti s slovenskim življenjem na Koroškem ali pa s sosednimi slovanskimi državami.

Mnenja o manjšinah

„Der österr. Arbeitsbauernbündler“ na Dunaju

razmotriva določbo državne pogodbe, po kateri bo uvedena slovenščina kot uradni jezik:

„To pomeni, da bodo uradniki v teh krajih, pa bodisi občinski tajnik, orožnik, cariniki, učitelji in duhovniki morali znati slovensko. Gotovo bo znanje obeh jezkov pogoj za namestitvev.“

V tej zvezi postaja vprašanje dvojezičnih šol znova pereče. V tej zvezi je treba jasno in stvarno premočriti, ali ne bi bilo dobro da se vsaj v dvojezičnih krajih vsi otroci učijo obeh jezikov, da ne bodo otroci z nemškimi materinim jezikom zapostavljeni nasproti slovenskim otrokom. Ako se odredimo dvojezičnim šolam, se s tem vse osebe nemškega jezika odpovedo uradniški karijeri svojih otrok v teh krajih. Ali je to v interesu vsakega posameznika in predvsem države, pa naj vsak sam presodi.“

„Die Neue Zeit“ v Celovcu

je v zvezi s sedanjim avstrijsko-italijanskim sporom glede Južne Tirolske zapisala nekaj splošnih misli o politiki napram manjšinam:

„V manjšinski politiki ni nič bolj škodljivo, kot če hoče večinsko ljudstvo potlačiti manjšino k tlom ravno s svojo večino. Manjšinska politika, posebno pa manjšinska šolska politika ne sme biti izvajana tako, da se večinsko ljudstvo postavi v borbena položaja proti narodni manjšini. Na primer: Če bi v kakih južnotirolskih vasi z nemško jezikovno večino izvedli glasovanje, pri katerem bi bilo udeleženo celotno prebivalstvo kraja, torej tudi Italijani, ali naj se manjšini prizna šola ali ne, bi pri tem manjšina vedno propadla. Aktivno manjšinsko politiko voditi se pravi, da je treba dati pravice manjšinam tudi proti volji nacionalistične večine. Kdor ima dolžnost, da vodi aktivno manjšinsko politiko, a se izgovarja na slabo voljo ljudske večine, ni sposoben, da vodi odgovorno politiko. To ne velja le za primer Južnih Tirolcev, ampak povsod, kjer ima kaka manjšina pravice, ki so vredne zaščite.“

MAJHNA SPREMEMBA

Neki švicarski časopis je prinesel naslednjo novico: „Oberstbrigadier Georg Rutishauser bo dne 1. oktobra tega leta odstopil kot vrhovni vojni komisar in zapustil službo, ki jo je opravljal od l. 1945. Prevzel bo nato predsedstvo Švicarskega združenja mešarjev.“

Končno ni nič slabega, če se zaslužen častnik po opravljeni službi povrne v poklic, iz katerega je prišel, posebno če je to mešarski poklic, ki je gotovo vse časti vreden in človeški družbi potreben in koristen.

Obisk v „Prestolnici sveta“

Konec junija je Organizacija Združenih narodov praznovala desetletnico obstoja. Ko so jo leta 1945, po najstrašnejši vojni, kar jih dolej pozna zgodovina, ustanovili, je utrujeno človeštvo položilo vanjo svoje upe, da bo ohranila trajni mir na svetu. Vseh upov te organizacije ni izpolnila, vendar je v teku 10 let dokazala, da je potrebna in koristna. Sedaj šteje 60 držav-članic in njen glavni stan je v New Yorku. Dopisnica ameriške revije „Harper's Magazine“ je obiskala obe palači in po njenem opisu prinašamo nekaj zanimivosti tudi za naše bralce.

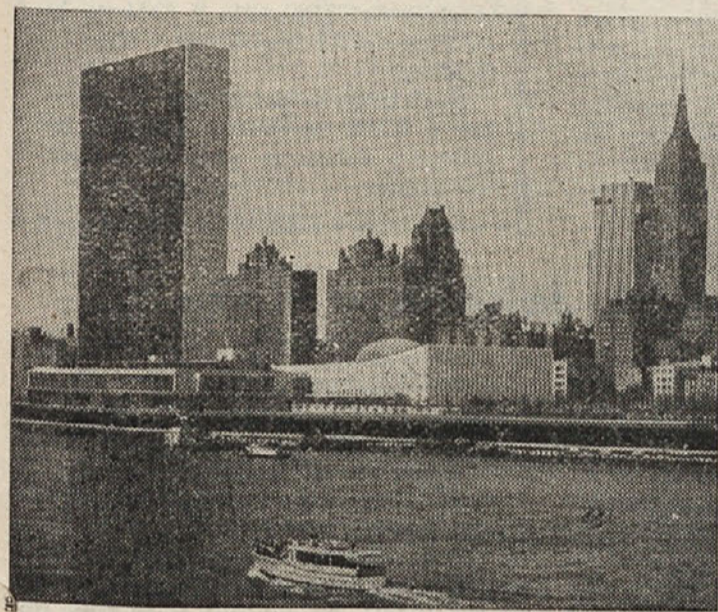
Ko sem prestopila glavni vhod poslopja, v katerem je slavnostna sejna dvorana, sem mislila, da si

končuje kosilo) ter čakati in sline cediti, dokler oni drugi ne konča in izprazni sedež.

Je pa zato v hiši nekaj drugih trgovin, kjer si pa vedno hitro postrežen in ni zanje nobena množica prevelika. To so trgovine daril in spominčkov, knjigarna, prodajalna znamk in brivski salon.

Posebno zanimanje vzbujajo tri dvorane, katerih notranja oprema je bila poverjena skandinavskim državam, ki so članice organizacije. Tako ima vsaka svoje značilnosti, kajti vsaka država je najela za to delo svoje najboljši umetnike. Norveška je poskrbela za opremo sejne dvorane Varnostnega sveta, Danska je opremila dvorano Sveta za mandate, švedska pa dvorano Sveta za gospodarska in socialna vprašanja.

Najbolj mogočen vtis pa napravi slavnostna sejna

V srcu New Yorka, ob reki Hudson je kompleks zgradb Združenih narodov. Na levi, v nebotičniku, ki ima 39 nadstropij je nameščeno glavno tajništvo organizacije, a v nekoliko nižji zgradbi pa se nahaja velika slavnostna dvorana in druge manjše sejne dvorane za različne svete, odbore in komisije, ki poslujejo v okviru te svetovne organizacije. Nebotičnik je tudi čudo moderne tehnike, ker je zgrajen ves iz jekla in stekla in velja za vzor nove moderne arhitekture. Posebno ponoči, ko je cela stavba razsvetljena, napravi na gledalca mogočen vtis.

bom lahko celo stavbo v miru ogledala, kajti izbrala sem si čas, ko Združeni narodi niso imeli nobenega zasedanja na programu. Na moje veliko presenečenje pa so bili vsi hodniki in dvorane polne ljudi iz celega sveta. Ko sem se prerinila do vratarja v uniformi, sem ga vprašala: „Kaj pa se je zgodilo?“

Štiri do šest tisoč ljudi na dan

„Nič,“ je odgovoril, „zakaj pa? Danes imamo vendar miren dan. Morali bi videti živ-žav ob priliki zasedanj ali pri kakem visokem obisku. Takrat ni prostora za vse tiste, ki hočejo priti noter“. In z nekim ponosom je zaključil: „Saj smo vendar največja zanimivost za tuje v New Yorku!“

In ni pretiraval, kajti po statistikah so ugotovili, do obišče Združene narode štiri do šest tisoč oseb na dan. Arhitekti, ki so pripravili načrte za stavbe, seveda niso predvidevali tako velikega zanimanja za javnost, zato že danes stavba ne more zadostiti zahtevam obiskovalcev. Tako so hodniki preozki, dvorane premajhne, dvigala ne zmorejo navala občin- stva in se pred njimi tvorijo dolge vrste čakalcev. V poslopju je tudi nekaj gostiln in restavracij, ki so sicer vedno polne in njih lastniki dobro shajajo, a število miz komaj zadostuje za uradnike organizacije, ki so tam abonirani. Tako nima lačni obiskovalec druge možnosti, kot da si kupi pri pultih kak obložen kruhek (sandwich) ali pa kos torte in ju v naglici stoji sne. Ali pa se mora postaviti v strate- gični položaj (v bližini mize, kjer kak gost ravno

dvorana za plenarna letna zasedanja, katere strop je visok 20 metrov. Slikovit in pester je pogled z galerij, kadar se vrši letno zasedanje, kajti takrat se zberejo delegati iz vseh petih delov sveta v njihovih narodnih nošah. Tako vidiš indijske sarije poleg brezhibnega evropskega fraka, turške turbane poleg golih glav (po večini plešastih) Evropejcev. Kajti po obliki pri vzhodnih narodih tudi v hišah obdržiš pokrivalo na glavi, dočim če Evropejec obdrži klobuk na glavi, bi to veljalo za neolikano. Pač drugi kraji, drugi običaji!

Mlade gospodične razkazujejo palačo

Po večini so to mlada dekleta katerih prikupna zunanost se meri z njihovo duševno bistrrostjo. Običajno zberejo obiskovalce v skupine po dvajset oseb, ki jim potem vse razkažejo in razložijo. Taka „Guided Tour“ traja eno uro.

Vse to vam prijazne vodnice povedo in razkažejo v dvajset jezikih. Imajo čedne plave uniforme, in so prav prikupnega obnašanja. Med njimi je največ študentik, pa tudi bivše uradnice, umetnice in podobno so med njimi. Njih poklic ni tako lahek, kot zglada. Rekli boste, no, malo pokramljuje z obiskovalci, malo se sprehodijo z njimi, vidijo vedno nove obraze; to je čisto prijetno delo in nič težkega... Pa ne veste, da jih obiskovalci s svojimi vprašanji pogosto v zadrego spravijo. Tako je neki obiskovalec hotel vedeti, kake narodnosti bi bil otrok, ki bi se rodil v palači Združenih narodov. Kako bi naj uboga dečka vedela, ko se o tem mednarodni advo-

katje že leta pripravajo. Na srečo pa doslej še ni noben otrok tam narodil, Pa v teh rečeh ni mogoče ničesar naprej reči!

Med obiskovalci so vse vrste ljudi, generali, diplomati, milijonarji, pa tudi skromni uradniki, ki so celo leto varčevali, da se v počitnicah peljejo v New York, otroci, šolarji in podobno. Imajo tudi posebno spominsko knjigo, v katero se obiskovalci vpi- sujejo. V tej knjigi je posebna rubrika za pripombe. Najbolj ginljiva je bila pripomba nekega slepega otroka, ki je prišel na izlet s svojim zavodom za slepce. Zapisal je: „Tako sem bil vesel, da sem se lahko vsedel na sedež glavnega tajnika Združenih narodov!“

Ko smo že omenili, imajo poslopja Združenih narodov tudi svoje pomanjkljivosti, vendar je pa za žensko zapravljenost izvrstno postreženo. V „prodajalni daril“ dobiš stvari, ki vsako žensko zapeljejo:

perzijske preproge, svilo iz Indije in Kitajske, norveški jedilni pribor iz srebra, siamski nakit, eskim- skovske rezbarije, indijanske usnjene pasove, izraelske kovinske izdelke in še marsikaj drugega. Prodajajo samo izdelke držav-članic. Vendar so morali nekateri predmete iz daljnih eksotičnih dežel prikrojiti evropskem okusu in plačilni možnosti kupcev.

V otroškem vrtecu — resnična sloga

Pa še mnogo drugih zanimivih reči imajo. Naj omenimo le še otroški vrtec Združenih narodov. Je to majhen paradiž za otroke vseh narodnosti in ras, in pravijo, da tam res vlada pravo prijateljstvo in sloga, bolj kot med diplomati, ki zastopajo države članice. Zato je baje vstop odraslim nezaželen... da morda še tja ne zanesejo „mrzle vojne“. Samo en mož sme vedno tja in ga imajo vsi zelo radi: to je sladoledar.

Doživljaji sovjetskega tehnika v Argentini

Včasih imajo tudi resni, celo krvavi dogodki svojo zabavno stran. Nekaj tednov pred izbruhom revolucije je namreč diktator Peron iz kljubovalnosti proti Ameriki povabil sovjetsko vlado, da priredi v Buenos Airesu razstavo najnovejšega sovjetskega tehničnega napredka. Moskva je želji ustregla in kmalu je pristal v Buenos Airesu tovorni parnik z vso potrebno ropotijo. Za spremstvo pa so poslali nekega „brumnega“ strokovnjaka, ki se izvrstno razume na specialna jekla, a prav nič na politiko, posebnost pa ne na politiko v Južni Ameriki. Po dobljenih poveljih je svoje izdelke razporedil v barakah, ki so mu jih odkazali in bil na razpolago tistim redkim obiskovalcem, ki so se za sovjetski napredek zanimali. V tem je izbruhnila revolucija. Potem ko je bilo vsega konec, je neki novinar v kavarni dobil Rusa v roke; po nekaj kozarčkih se je mož razgovoril:

„Bil sem na svojem mestu, kot vsako jutro, ko je prišel k meni neki mizar, ki smo ga imeli najetega, ter je prosil za nekaj ur dopusta, češ da gre klat meni in duhovni- ke. Začel sem se smejati, toda moj mizar se je zresnil in izpod površnika je potegnil dolgo brzostrelko, pravo brzostrelko.

Mizar gre na „dopust“

Prepričan, da je ubogi mož resnično zno- rel, sem ga skušal zamotiti s pogovorom, a mimogrede sem pomežiknil svojemu pomočniku, da naj pokliče policijo. Policaj je res takoj prišel in, ko sem mu razložil, za kaj gre, ni hotel mizarja zapreti, kajti mizar je na poziv, naj izroči orožje pokazal izkaznico C.G.T. (Peronov delavski sindikat), nakar mu je policaj toplo stisnil roko in oba sta se začela živahno pogovarjati, da bo treba vse „farje“ poklati, kar sta podkrepila s kopico španskih psov, ki jih ne morem po spominu ponoviti. Jaz vsega skupaj nisem razumel in sem vprašal, kaj so duhovniki naredili, da jih je treba poklati. Odgovorila sta mi, da so to Peronovi sovražniki. Jaz nisem več vedel, ali sem jaz nor ali pa ona dva. Da ima diktator sovražnike, to se mi je zdelo nemogoče in o

tem pri nas doma nisem nikoli slišal. In po- tem, da je treba zaradi tega napraviti revo- lucijo, pa se mi je zdelo še bolj čudno. Pri nas smo naredili revolucijo, ampak to je že dolgo od tega in še takrat je bila naperje- na proti sovražnikom delovnega ljudstva, tako so nas učili v šolah.“

Novinar ga ni prekinil, ampak mu je pri- trjeval, da še kaj pove. In Rus je nadalje- val:

„Moj mizar in njegov prijatelj policaj sta odšla. Posvetoval sem se s svojim pomočnikom, kaj storiti. Da bi celo reč naznanila argentinskim oblastem, se nisva moga odločiti, ker bi sicer kdo utegnil reči, da se vmešavam v argentinske notranje raz- mere. Tako sem na koncu poročal vse na- šemu sovjetskemu poslanstvu. Tam so mi rekli, da si naj vsega skupaj preveč k srcu ne jemljem in da se naj raje brigam za stva- ri, ki spadajo k mojemu poslu.“

Pojavijo se letala

Ko sem se baš vračal nazaj v pristanišče, slišim nad seboj brnenje letal. Vlel sem šoferju taksija ustaviti in ga vprašal, kaj naj to pomeni. Odgovoril mi je, da so to pač navadni manevri. Zdeli so se mi pa precej drzni, kajti letala so krožila tik nad strehami in dimniki. Kar naenkrat slišim pok, potem drugi, tretji in tako naprej. Od- tal se začne dvigati črn dim. Ljudje so tekli proti Casa Rosada, kjer je sedež vlade in od koder so se dvigali oblaki dima.

Zdelo se mi je najbolj varno, da se čim- prej vrnem v pristanišče. A ko sem ravno naročil šoferju smer, je pridrla množica ljudi in, če se ne bi urno pobrala, bi nama zasedli avto. Pa vendar sta dva človeka že bila skočila v moj avto in ni se mi zdelo pametno, da začnem prepričevanje. Vlel sem šoferju, da z vso naglico zavije proti pristanišču. Med potjo sem vprašal svoja nepovabljenega gosta, kaj se je zgodilo. Oba sta mi začela razburjeno pripovedovati, da sta se mornarica in letalstvo uprli Peronu in so letala obstreljevala sedež vlade, ki go- ri, a tiran pa da je mrtev. Šofer je nenado- (Nadaljevanje na 5. strani)

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENCİ

(45. nadaljevanje)

II. DEL

II.

Novi kmečki upori

Čeprav je našla misel na upor navdušen odmev med kmeti, pa vendar vse kaže, da je bil zopet jako slabo organiziran. Dolenjski kmetje so n. pr. planili, še preden so se mogli štajerci zadostno pripraviti, a ko so doživeli štajerci že strahovite poraze, se je na Koroškem šele do- bro začelo.

Podrobnosti tega upora so ravno za Koroško doslej še nezadostno pojasnjene, vendar vemo toliko, da se je začelo uporniško gibanje med nezadovoljnimi podložniki šentpavelskega samostana v Labotski dolini. Pet tamošnjih podložnikov se je udeležilo velikega uporniškega zborovanja štajerskih kmetov v Konjicah konec ma- ja 1. 1515. Ko so se vrnili domov, so prisilili kaplana v St. Martinu, da je na binkoštno nedeljo oznanil v cerkvi, naj se dne 1. junija zberejo vsi kmetje v Pustriči, kjer jim bo prebrano cesarsko pismo o osvoboditvi kme- tov. (To pismo pa so si voditelji upora izmislili sami.) Tu so si ustanovili nekako zvezo, ki je hitro narastla na 3000 članov, si izvolili svoje vodstvo (večina voditeljev je bila iz Mežiške in Labotske doline) in določili so za sedež zveze tabor pri tedaj še slovenskih Rojajh blizu St. Andraža. Od tu so razvili veliko propagando in pošiljali razglase in vabila na vse strani. Važna značilnost je pa ta, da so se kranjski in štajerski kmetje sklicevali na „staro pravdo“, ki jo hočejo doseči, niso pa izražali

nobenih groženj, a koroški kmetje so se sklicevali razen tega še na božjo pravico, kar nam kaže na nekako idej- no zvezo z uporom l. 1478. Ti njihovi pozivi so naleteli na živahen odmev povsod, tako da se uporniško gibanje ni razširilo le po Labotski dolini in v Podjuni, temveč je seglo hitro tudi v Ziljsko in gornjo Dravsko dolino. Koroški zgodovinar Megiser poroča, da celo „vsa mesta in trgi, razen Beljaka in Celovca, so bili bolj naklonjeni kmetom kakor prelatom in plemstvu“.

Seveda to gibanje ni moglo ostati skrito plemstvu. Toda koroški stanovni so imeli tedaj le 80 konjenikov in 200 pešcev, zato si niso upali udariti takoj po kmetih, temveč so hoteli nabirati še nove vojake. Za naraščajoče kmečko nezadovoljstvo je izvedel tudi cesar in poslal že v začetku meseca junija na Koroško svoje komisarje, ki naj bi posredovali med puntarji in gospodo, toda kmetje vanje očitno niso imeli več mnogo zaupanja, plemiči pa ne mnogo volje za pogajanja. Ker se pogajanja niso premaknila z mrtev točke, so izdali komisarji dne 11. VI. 1515 kmetom poziv, naj opuste upiranje, se vrnejo k po- korščini in predložijo svoje pritožbe njim.

Tak poziv je moral ostati seveda brezuspešen. Stanov- vom se je posrečilo medtem zbrati komaj kakih 350 vo- jakov in so odšli z njimi v St. Vid, kjer pa jim meščani sploh niso hoteli odpreti mestnih vrat; zato so krenili proti Beljaku. Tu sta jih dosegla cesarjevo naročilo, naj se branijo, in obljuba, da jim pošlje tudi on na pomoč vojsko.

Podobno so se pripravljali tudi kmetje. Voditelji so pošiljali na vse strani vabila kmetom, naj se jim pri- družijo. Okrog Vovber in Trušenj se je zbralo več sto upornikov, ki so vnovič zahtevali božjo pravdo in vrenje je naraščalo iz Podjune preko Roža v Ziljsko in Dravsko dolino ter našlo nekaj odmeva tudi po več nemških pre-

delih severno od Drave in celo ponekod na Salzburškem ter Gornjem Štajerskem. Toda težišče upora je bilo ven- darle — kakor l. 1478. — ves čas pri koroških Slovencih, kajti ne smemo pozabiti, da je bila tedaj močno slovenska še vsa spodnja Labotska dolina, južni deli Grobniškega polja (Krapfeld), dolina gornje Gline in del Dravske doline nad Beljakom. Po Megiserjevem pripovedovanju je odšlo iz okoliša Trušenj več sto upornikov proti Zilj- ski dolini, da bi jo bolj spodbodli k upor, s seboj so pa nosili prapor s cesarjevo sliko, ker so otročje vero- vali, da imajo v Habsburžanu zaščitnika proti plemiški samovolji.

Toda vkljub vsemu navdušenju za upor so bili kmetje mnogo preslabo organizirani in oboroženi, dočim je plem- stvo zgoraj navedeno sporočilo cesarja Maksimilijana le še spodbodlo. Čeprav je bila stanovska vojska še vedno le majhna, je vendarle krenila zadnji teden meseca junija iz Beljaka, požgala okoli Rožeka in Bekštanja več vasi in pobila nekaj kmetov, ostale pa prisilila k pokorščini. Okrutnost, ki jo je pokazala ob tej priliki stanovska voj- ska, je pa po drugih okoliših le še podžgala uporniško duh.

Toda stanovske čete so s prvim oddelkom cesarjeve voj- ske že zadnje dni meseca junija uklonile puntarje najprej pri Starem dvoru (Althofen), prve dni julija pa potem še pri Hüttenbergu in pri Rojajh. Pudjunski uporniki so medtem sicer zasedli most čez Dravo pri Velikovu, toda kmalu so se morali tudi „predati na milost“ in vsi upor- niški prvaki, „kjer so jih srečali v deželi, so bili pobešeni na drevesa“, upor sam pa zadušeno. Stanovskim četam, ki so tedaj pobijale in obešale kmete, je poveljeval S. Ditrich- stein. „Kmečki klavec“ imenovan, katerega je nagradil po- tem cesar s Humperskim gradom.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

CELOVEC

Blagoslovitev spominskega zvona padlim in pogrešanim na Križni gori (Kreuzberg) v Celovcu

Preteklo soboto, dne 2. julija so po stari šegi s konjsko vprego slovesno prepeljali spominski zvon od tovornega kolodvora v Celovcu pod vznožje Križne gore, kjer ga je načelnik gospod Hugo Madritsch prevzel. Zvon je bil vlit v veleznovarni Pfundner na Dunaju in je krasno delo, in ima tudi jasen glas.

V nedeljo, 3. t. m. so pa topiči na Križni gori že navsezgodaj oznanjali Celovčanom dan blagoslovitve.

Ob navzočnosti številnega prebivalstva je bila na prostem slovesna služba božja, nakar je bil zvon blagoslovljen in ob 12. uri ga je tesarski mojster g. Male s svojimi pomočniki potegnil v levi stolp.

Popoldne ob treh se je pri slovesnem „Te Deum“ prvič oglasil novi zvon. Slovesni „Te Deum“ je v nabito polni cerkvi ob asistenci opravil ml. gospod stolni kanonik g. Valentin Reinsperger, ki je bil tudi član zvonarskega odbora.

ŠMARJETA PRI PLIBERKU

Cešnje zorijo na vrhah, zato je prišel čas šmarješkega žegnaja, ki bo v nedeljo, dne 10. julija. Blagoslovili bomo dva nova zvonova. Pričetek blagoslovitvenega obreda bo ob 9. uri popoldne. Le pridite, gorjanci in poljanci, sosedje bližnjih in daljnih fara, k cerkvi šmarješki, da skupno pozdravimo sveto Marjeto in nove zvonove ter skupno zapojemo pri pranganju in sv. daritvi Bogu hvalnico z ubranimi zvoki novih zvonov.

ST. VID V PODJUNI

(† Voglova mati v St. Primožu)

Dne 24. junija smo ob številni udeležbi vernikov in 20 duhovnikov pokopali Voglovo mater v St. Primožu, ki je po 4-letnem trpljenju odšla po plačilo k Stvarniku. Šmihelski in domači pevci so se poslovlili od nje z žalostinkami, ml. g. prošt iz Dobrle vasi so ji pa posvetili lep in globok nagrobni govor, v katerem so jo pokazali kot vzor požrtvovalne matere in žene. Domači dušni pastir pa se je zahvalil v imenu žalujoče družine ml. gg. prostom iz Dobrle vasi, Tinj in Pliberka ter vsem ostalim duhovnim sobratom, pevcem in vsem, ki so

Pri nas na Koroškem

ji izkazali zadnjo čast. Voglova mati naj počiva v miru, žalujočim sinovom in sorodnikom pa naše iskreno sožalje.

Zadnjo nedeljo meseca junija je bilo v St. Vidu nenavadno živahno. Pri prvi sv. maši je naš upokojeni župnik g. Feliks Zulechner blagoslovil zakonsko zvezo svoje sorodnice Pepce Smolnik, pd. Pavličeve v Pogričah, s Tomažem Zdovcem, pd. Vogrinov v Goselni vasi. Po kratkem družinskem slavlju na nevestinem domu se je mladi par podal na ženitovanjsko potovanje.

Istega dne popoldne je bila pri farni cerkvi poroka Janeza Hrovata, pd. Ríbežl-novega v Rikarji vasi, in Pepce Pirovc, pd. Gmajnarjeve v Mlinčah. Vesela svatba je bila pri Jariču. Po poroki se je napotil naš g. provizor ta dan še enkrat v St. Primož, da tam blagoslovi zakonsko zvezo dveh novih parov in sicer Markeja Hribernik, pd. Rudmaževega v St. Primožu, in Katrice Hanžur, pd. Žličjakove v Gluhem lesu in Fridlana Jarič, Tratnikovega v St. Primožu in Mícke Hribernik, Rudmaževe.

V nedeljo, dne 3. julija pa je bila v St. Primožu poroka Mlinarjevega Francna v Libučah in Mícke Wutej, pd. Hariževe v Gluhem lesu.

Vsem novoporočencem želimo vso srečo in blagoslov!

Na dan farnega patrona smo imeli večno češčenje. Dekleta ene same vasi so lepo okinčale farno cerkev. Želeli bi, da bi ob podobnih praznikih pomagala pri krašenju farne cerkve tudi dekleta drugih vasi, saj jih je 19 in če le hočejo, tudi znajo kaj lepega napraviti.

OBIRSKO

Tako radi beremo „Naš tednik“ in vedno z upanjem, da bomo v njem našli tudi kaj iz naših krajev. Čas je že, da se oglasimo.

Na praznik Gospodovega vnebohoda, smo imeli pri nas blagoslovitev dveh novih zvonov za podružno cerkev svetega Lenarta. Blagoslovitev so izvršili milostljivi g. kanonik Zechner iz Dobrle vasi. Največ zaslug ima za te nove zvonove stari Bistričnik. Zbiral je denar, za veliki zvon pa je sam največ prispeval. Naj mu bo izrečena v imenu Obirčanov prav lepa zahvala.

SELE

Dve novi družini sta se ustanovili tekom enega meseca. Erik Ogris, gostilničar in bodoči posestnik Skutove kmetije podjetno gradi hišo s sobami za tuje. Od tam je krasen pogled proti Košuti; zato se gostilna imenuje „Karawankenblick“. Za tako podjetje pa se potrebuje brhka in gibčna gospodinja, saj je mati že v letih. Izbral si je zato Ljudmilo Mak, Francovo iz Zg. Kota, za življenjsko družico. Dne 23. maja sta v krogu številnih svatov skoro do naslednjega jutra slavila svoj ustanovni družinski praznik.

Prav na tistem, v najožjem krogu pa sta bila v soboto, 25. junija, zgodaj zjutraj poročena Albin Male, p. d. Sp. Malej in Marija Male, Tomkova na Zg. Kotu. Zakaj tako zgodaj? Ker sta se potem z obema pričama podala na poročno potovanje na jug, na Brezje, Ljubljano, k morju in na obisk sorodnikov v Maribor.

Naj bo obema paroma naklonjena velika mera družinske sreče!

Hudo je, če pogine družini s štirimi otroci edina krava. Tembolj plemenito je, če dobrotnik naprošen podari družini drugo kravo! To se je pred kratkim zgodilo pri nas. Dejanska ljubezen do bližnjega je znak pravega kristjana.

ŽIHPOLJE

Dne 9. majnika sta pristopila pred poročni oltar Ferlicov Franc v St. Urhu in Jensekova Zofí na Golšovem. Poroka je bila v naši Marijini cerkvi, svatba pa pri Radarju. Svatov je bilo še čez sto. Da bi bila novoporočenca srečna, jima želimo iz srca vsi farani.

Na peto nedeljo po binkoštih, ravno na dan našega cerkvenega žegnaja, pa smo pokopali Alojzijo Pürger iz Imove, staro 54 let. Bolehala je že skoraj dve leti; zapuščila sina edinca. Sinu naše iskreno sožalje.

Dne 6. junija se je težko ponesrečila sta

NOVE MAŠE

Dne 10. julija 1955 bodo v celovski stolnici posvečeni koroški novomašniki in sicer Kristof Mihael iz St. Jakoba v Rožu, Mihor Maksej iz Šmarjete v Rožu, Moschitz Franc iz Beljaka in Thonhauser Albero iz St. Andraža v Labotski dolini.

Kristof Miha je bil rojen 7. aprila 1930 v Veliki vasi pri St. Jakobu v Rožu in je študiral v Celovcu, na Plešivcu in dokončal bogoslovne študije v Celovcu. Novo mašo bo pel dne 16. julija 1955 v St. Jakobu v Rožu. Slavnostni pridigar bo hodiški župnik Lovrenc Kaselj.

Mihor Maksimilijan je bil rojen v Šmarjeti v Rožu 4. februarja 1930 in je obiskoval gimnazijo v Celovcu in na Plešivcu ter bogoslovje v Krki in Celovcu.

Novo mašo bo pel 24. julija v Šmarjeti v Rožu. Slavnostni pridigar bo pliberški dekan in prošt g. Lenart Trabesinger.

Za ugled Št. Jakoba v Rožu

Podpisani možje šentjakobske fare smatramo za svojo častno dolžnost, da v interesu fare in za obrambo časti našega dušnega pastirja izjavimo sledeče:

V štev. 26 „Slovenskega vestnika“ je nepodpisani članek pod naslovom „Komu koristi kaj takega“ zlonamerno obrekoval našega župnika č. g. Karičja in napadel dobro ime št. Jakoba v R., z očitkom šovinizma pa sramotno denunciral katoliškega duhovnika.

S č. g. župnikom se strinjamo vsi šentjakobčani, da je treba vse kulturno škodljivo čtivo v fari odstraniti. V knjižnem daru Prosvetne zveze izšli knjigi „Pomladni dnevi“ in „Žibelka“ sta nadvse kvarni. Prva je v nekaterih prizorih moralna umazanija, druga pa se z dokazovanjem, da je bila Miklova Zala nezvesta žena in imela dvoje nezakonskih otrok, že sama kvalificira kot povsem ponesrečen poizkus šentjakobske kronike. O književni vrednosti takih del ni treba zgubljati besede.

Šentjakobskega društva župniku ni mogoče v delu ovirati, ker je že izza let nedelavno, in je ta očitok torej jalov in prazen. Zamisel društvene dvorane tik pred pročeljem župnišča na župniškem zemljišču, ki ga g. župnik po dopisu noče odstopiti, je zgolj gradbeno gledano neumestna zasnova,

in bi zato nanjo ne mogel pristati nihče, ki nosi odgovornost za hišo.

Članek očita g. župniku šovinizem, da je zavestno ređoval nemškega otroka slabše vsled njegovega pomanjkljivega znanja slovenščine in ga ni hotel pripustiti k sv. obhajilu. Nepodpisani članek trdi na istem mestu, da list zastopa resnico in pravico. V interesu te pravice in resnice podpisani možje zahtevamo, da dopisnik pove svoje imé in tudi navede ime dotičnega otroka, in da se „šovinizem“ stvarno preišče in dokaže. V danem slučaju se strinjamo z g. župnikom, da proti temu javnemu obrekovanju uvede sodni postopek.

Podpisani šentjakobčani hkrati z zadovoljenjem ugotavljamo, da se vsi trezni krogi zgražajo nad prostaškimi napadom na dobro ime fare in našega dušnega pastirja. Župnikovo dušnopastirsko prizadevanje pa pozdravljamo in podpiramo kot predpogoj zdrave rasti celotne naše fare.

V St. Jakobu, dne 3. julija 1955.

Baumgartner Miha, Gorinčiče — Janežič Janko, Leše — Jelenik Hanzelj, St. Jakob — Mečina France, Velika ves — Mikl Jože, Svatne — Obilčnik France, Brdo — Serajnik Ludovik, Sreje — Štikar Joško, St. Peter — Amruš Tone, Tešinja — Dr. Zwitter Vinko, Tešinja.

Zlata poroka pri Bajdelnu v Lepeni

Na lepi Bajdelnovi kmetiji v Lepeni so ta mesec imeli redko slovesnost: zlato poroko!

Dne 12. junija sta stara gospodarja ob 11. uri stopila v farni cerkvi v Železni Kapli pred oltar in si pri svečani poročni maši obnovila zakonsko prisego, ki sta si jo dala pred petdeset leti.

Zlati jubilarant Miha Ošina, je bil rojen 29. septembra 1876 na domačiji v Lepeni, katere gozdovi segajo od lobniškega do lepenskega potoka. Leta 1905 je pripeljal na svoj dom Breznikovo hčer iz Lobnika, Amalijo Kogoj. S pridnimi rokami v dobri kmečki slogi sta z božjo pomočjo začela gospodariti. V času prve svetovne vojne, ko je bil Miha nad tri leta odsoten, je Malka sama z večšo roko vodila kmetijo v tistih hudih časih.

Leta 1942 pa je doletela Bajdelnovo kmetijo huda nesreča. Požar je uničil vsa poslopja. Vendar je njuna marljivost in vztrajnost znova postavila še lepši dom, ki je kot roža na prijazni lepenski vsavi.

Gospodar Miha je bil vedno strasten lovec, ki je s ponosom zahajal v svoje obširne gozdove; in kaj vse bi še danes vedel povedati o šaljivih doživljajih, ki se pač pripetijo vsakemu lovcu.

Imela sta dva otroka, sin Luki pa je umrl že v otroških letih. Ostal je sin edini Mihi. Temu sta izročila leta 1931 bogato kmetijo in on je s svojo soprogo — hčerjo sosedja Kaleja — pokazal, da bo dobro gospodaril. Temu zakonu je Bog naklonil deset zdravih in krepkih otrok, nad katerimi imajo tako ati in mama kot „dedi“ in babica veliko veselje.

In še nekaj o našem jubilarantu Mihul! Že od nekdanje je zelo rad igral na trobento. Ko je prišel čas, da ga ni več vleklo v gozd na „jago“, pa je vzel instrument in zaigral kako veselo. Kakšno presenečenje in veselje je bilo, ko je „dedi“ Miha na svoji zlati poroki na gostiji pri Niederdorferju v Železni Kapli in pozneje — doma pri Bajdelnu — kamor so odšli gostje po pojedini v Kapli — vzel trobento in tako hitro odigral poskočno polko, da marsikateri mladi ni mogel dovolj urno plesati.

Na gostiji v Železni Kapli je bilo 101 gostov, na dom v Lepeno pa se jih je še tudi podalo dobrih šestdeset. Pa tudi godce so imeli kar svoje: Vnuka Jaki in spet Mihi ter sorodniki so igrali, da je bilo kar veselje jih poslušati.

Zlatima poročencema še mnogih let sreče in zdravja, da se bomo vsi z vama poveselili še na bisernem slavlju!

Bog živi Vaju, zlati par, zakonskih še mnogo zlatih let! Veselje, zdravje naj vsekdar pomaga Vama sreče šteť!

Na trobento dedi naj še godi in babica krape peče, da bo vsem nam tud' pogodi, kadar godec pravnik že priteče!

Pa bo Bajdelnova hiša cela s parom bisernim vesela!

Hiša naprodaj

Enonadstropna, dobro ohranjena hiša v Podjuni takoj zelo ugodno naprodaj. Lega: na lepem mestu blizu kolodvora in zvezne ceste. Naslov na upravi lista.

CESTE V PODJUNI

Po poročilih listov bodo do konca avgusta tega leta dovršena dela na cesti od Velikovec v Železno Kaplo in sicer do Miklavčega ter dela na cesti iz Dobrle vasi do Štebna. Gradnja velikovškega mosta preko Drave tudi napreduje. To je tudi vse, kar je bilo pri izboljševanju cest v južnem delu dežele narejeno.

Ni se pa do sedaj ničesar zgodilo, kar bi dalo sklepati, da bodo državno cesto pri „Beraškem križu“ povezali s cesto iz Tinj do Klopiniškega jezera. Tu je ostal tri kilometre dolg rokvav med dvema asfaltiranimi cestama, ki je v obupnem stanju, kmetje pa, ki se potijo tam po tinjskem polju, imajo to veliko „prednost“, da od zore do mraka požirajo oblake prahu, ki jih številna vozila na poti k in od jezera dvigajo za seboj.

Koroški deželni zbor

Za danes, dne 7. julija je sklican koroški deželni zbor na svojo 17. sejo.

Na dnevnem redu deželnega zbora je vrsta točk, ki zadevajo gradbene načrte, predvsem gradnjo cest in osuševanja, ki pa se vsa nanašajo na nemški del dežele.

Ker so nastale na lesnem trgu v deželi težave, je deželni zbor sklenil, da pozove trgovinsko ministrstvo na Dunaju, da dodeli Koroški več izvoznih dovoljenj za les, ker to nujno zahteva zemljepisna lega dežele in gospodarski ustroj Koroške.

Nadalje je deželni zbor obravnaval tudi zakon o prepovedi javnih plesnih prirediteljev in drugih javnih zabav na Veliki petek in na dan pred Božičem in na Veliko soboto pred 6. uro zvečer. Vsak prestopnik proti temu zakonu bo kazniv z globo 3000 šilingov. Deželni zbor je tudi zahteval od deželne vlade, da v proračunu za leto 1956 vnese postavko za zidavo mostu preko Zilje pri Podklostru.

Na tej seji je deželni zbor tudi obravnaval poročilo o računskem zaključku za leto 1953.

Ta zaključek izkazuje naslednje številke: Predvideni dohodki 225.577.600 šil., dejanski dohodki 272.014.508 šil.

Predvideni izdatki 231.457.300 šil., dejanski izdatki 263.091.857 šil.

Medtem, ko je bil v proračunu predviden primanjkljaj nad 5 mil. šil., je znašal dejanski prebitok skoraj 9 mil. šilingov.

V izrednem proračunu pa so bili predvideni dohodki v znesku 3.250.000 šil., v resnici znašajo 15.788.369 šil.; izdatki pa so bili

predvideni v višini 27 in pol milijona šilingov, znašali pa so 15.788.869 šil.

Pri celotnem deželnem gospodarstvu se je dobroimetje dežele zvišalo v teku proračunskega leta 1953 na 24.742.079 šilingov, dolg pa se je zvišal za 12 milijonov šilingov in je dosegel vsoto 28 in pol milijona šilingov.

To poročilo je deželni zbor vzel na znanje.

Deželni zbor je pozval deželno vlado, da naj vpliva na Kmetijsko zbornico, da izvede posebno propagandno akcijo za zaščito pred nezgodami v kmetijstvu.

Zaščita svobode dela je bila nadaljnja točka dnevnega reda deželnega zbora. Vse dolžbe, ki so posredno ali neposredno onemogočale sprejemanje delavcev, ki niso člani ene ali druge sindikalne organizacije, so razveljavljene. Delodajalci tudi ne smejo odtegotiti članarine za društva ali stranke od kolektivne plače, če ni o tej zadevi pismenega dogovora med delodajalcem in delojemalcem. Kjer pa tak dogovor obstaja, ga lahko vsako četrletje vsakdo prekličie.

Še vedno najceneje in pod ugodnimi plačilnimi pogoji

dobite poljedelske stroje, gospodarske- in kuhinjske naprave ter kolesa in motorna kolesa vseh vrst pri

JOHAN LOMŠEK

ST. LIPS P. EBERNDORF

URADNE OBJAVE

CERKVENI PRISPEVKI

„JAVNI POZIV“

Vse katoličane, ki so dolžni plačevati cerkveni prispevek, pa ga za 2. četrletja 1955 (zaključeno 1. julija 1955) še niso plačali, pozivamo, da v opominjalnem roku treh tednov, ki se začne 1. julija 1955, brez nadaljnega poziva plačajo svoj prispevek do 21. julija 1955 pri pristojnem župnem cerkvenem svetu in da pokažejo obnem svoj davčni predpis ali mezdni izkaz.

Cerkveni prispevek je po zakonu dolg, ki se mora plačati in Cerkev nima dolžnosti, da bi ga po svojih organih pobirala. Ako prispevek ni plačan, je dovoljena pravna pot. Organi, ki pobirajo cerkveni prispevek, uživajo pravno varstvo in imajo pravico, da zaračunajo 2% zaostalega cerkvenega prispevka kot pobiralno pristojbino.

Za četrletna plačila naj se posebno upoštevajo sledeči roki, in sicer: 1. marec, 1. junij, 1. september, 1. december.

FINANČNA ZBORNICA KRSKE SKOFIJE
Celovec, Mariannengasse 2.

VÖLKER-MÖBEL

SPALNICE IN JEDILNICE

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 10. 7.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 11. 7.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Slovenske pesmi. 18.45—19.00 Za našo vas. — Torek, 12. 7.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Zdravniški vedež. Zabavna glasba. — Sreda, 13. 7.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Iz domačih logov: poje zbor SPD iz Malošč. 18.45—19.00 Okno v svet. — Četrtek, 14. 7.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Razvojne črte slovenske proze. (19. poglavje). — Petek, 15. 7.: 13.55—14.25 Poročila in objave. Od pravljice do pravljice. 18.45—19.00 15 minut s „Fanti na vasi“. — Sobota, 16. 7.: 09.00—10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. Nedelja, 17. 7.: 07.20—07.25 Duhovni nagovor. 07.25—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Malo zna, kdor Schleppe ne pozna

Doživljaji sov. tehnika v Argentini

(Nadaljevanje s 3. strani)

ma ustavil in ostro vprašal, če sta s tem mislila Perona. Onadva sta pritrdila, nakar je avtoizvošček zavihal rokave, povlekel oba tujca iz voza in začel z njima pretep. Okrog nas se je začela zbirati množica, ki je bila sovražna šoferju, zato je uvidel, da je bolje, pravočasno se umakniti. Med potjo je še rohnel proti svinjam, pokvarjencem, propalicam. Vedel sem že, koga s tem mislil!

„Revolucionar“ se pokriža

V tistem trenutku pa smo se peljali mimo cerkve, ki je gorela. Šofer je zavrl in se pobožno pokrival. Moral sem se uščipniti, da se prepričam, da je vse res, kar vidim. Končno smo vendar prišli do naših barak v pristanišču. Oddahnil sem si, ker so bile še cele in stražili so jih mornarji. Govoril sem s častnikom, ki jim je poveljeval, in potrdil mi je, da so res letala bombardirala predsedstvo vlade in da je tiran mrtev. Svetoval mi je, da naj vse svoje reči spravim na ladjo, kajti v kratkem bo mornarica izvišila veliko bombardiranje mesta.

V naglici smo vse pospravili, kakor smo pač mogli, in prenesli ves material z načrti, ki so državna tajnost, in jih spravili na varno na ladjo. Ko smo že hoteli izpluti iz pristanišča, pa pride povelje iz sovjetske-

ga poslaništva, da se naj ne ganemo... Z daljnogledi smo z ladje gledali na mesto in zdelo se mi je, kot da doživljam revolucijo v Rusiji leta 1917, o kateri mi je tolikokrat pripovedoval moj oče. Po ulicah so bile barikade, kamijoni so odvažali ranjence in mrtve, dim se je dvigal iz hiš in cerkvá, ki so gorele, tu pa tam so ropotale strojnice...

Tedaj se je zaslilo grmenje topov, krogle so padale v okolici predsedstva vlade. Bombardiranje se je torej začelo. Kapitan parnika je prišel k meni in vprašal, kaj naj stori, kajti kmalu bo gotovo tudi pristanišče pod ognjem. Jaz pa nisem vedel kaj odgovoriti, kajti povelje našega poslaništva je bilo jasno: Ne se ganiti nikamor. Spomnil sem se na obleganje Sebastopola za časa ruske revolucije, bili smo v pasti! Tako sem odredil, da naj vse pripravijo za potopitev ladje, da preprečimo, da pade dragoceni tajni material sovražniku v roke, pri tem pa nisem vedel, kdo in kje je.

Sklical sem posadko in soglasno smo sklenili, da vsakdo napravi testament.

Takrat pa privesla k ladji ribič, ki nam je vsak dan dobavljal sveže ribe. Prinesel je sveže ribe in, ko sem mu rekel, da imam druge skrbi kot njegove ribe, se je razjezil, čes da jih moram vzeti, ker sicer se mu bodo usmradile do jutri! Rekel sem, ali ne ve, da je izbruhnila revolucija!

„Seveda vem,“ je dejal, „a sedaj je je že tudi konec. Sam Peron je to naznanil po radiu pred desetimi minutami.“ Nisem mo-

gel verjeti svojim ušesom, ko so pa prej vsi rekli, da je mrtev.

Da se prepričam, sem šel na suho in videl, da so naše barake še cele, samo niso jih več stražili mornarji, ampak četa kopne vojske. Njihov poveljnik mi je potrdil, da je Peron res živ in da je njegovo zdravje popolnoma v redu in da ga štiti vojska.

Mizar se vrne

V tem trenutku se je vrnil tudi naš mizar. V roki je imel časopis, kjer je bila revolucija že natančno opisana. Prišel je k meni in se opravičil, da se je nekoliko dalje zamudil, kot je računal. Pristavil je še: „Ali ste videli, kako smo jih te“... in sledila je kopica slikovitih izrazov.

„Kako pa sedaj?“ sem se obrnil k poveljniku vojakov. „Boste vendar napravili čistko!“ — Debelo me je pogledal. Začel sem mu razlagati, kako pri nas v Rusiji obračunamo s sovražniki ljudstva, kot so bili Trockij, Zinovjev, Beria itd.

V sredi razlage pa je izza barak stopil neki sumljiv tip, ki se je kradoma skušal izmuzniti. Prepoznal sem v njem častnika mornarjev, ki je prej poveljeval straži mojih barak. Bil je v civilni obleki, gotovo je po ponesrečeni revoluciji poskušal pobegniti. Poveljnik vojakov mi je pomežiknil: „Pustite ga, es un amigo — je naš prijatelj!“ Sprevidel sem, da mima smisla mu razlagati kaj je čistka v Sovjetski zvezi; jaz pa tudi ne bom nikoli razumel, kaj je revolucija v Južni Ameriki.“

Našim gospodinjam

ZDRAVILNA RASTLINA:

Borovnice ali črnice

Prve črnice so že dozorele. Skrbne gospodinje gotovo ne bodo ostale brez njih, kajti zavedajo se zdravilne moči jagod in listov borovnice. Jagode bodo vkuhavale kot kompot, nekaj pa jih bodo nasušile za zdravilni čaj. Prav tako bodo nasušile za zdravilni čaj borovničevo listje.

Borovnica cvete od maja do junija, liste nabiramo v juniju in juliju, jagode pa od julija do avgusta.

V domačem zdravilstvu pripravljajo iz borovničnih listov čaj (ščepec ali veliko žlico, kar je 5—10 g posušenih listov, na skodelico vode), ki ga priporočajo kot zdravilo pri prehladu dihal (kašelj, hripavost itd.), pri prehladu črevesja in mehurja, pri driski, povračanju, griži, pri šibkem in gnoječem sečnem mehurju, sladkorni bolezni, kr-

čih v želodcu, kamnih v žolčnem mehurju, ledvicah, sečnem mehurju itd.

Pri sladkorni bolezni priporočajo mešanico borovničnih, malinovitih, fižolovitih luščin in koprivnih listov (po 3 dele), dalje jastrebine in fižolovitih luščin po 4 dele (ščepec mešanice zakuhaj na skodelico vode. Skuhaj in pij pol ure pred jedjo!)

Sveže jagode, bodisi kuhane na vodi ali vину, zdravijo drisko in krvavenje, ker vplivajo ugodno na želodec in črevesje.

Kot zunanje zdravilo rabimo vodo, v kateri smo kuhali suhe liste, za grgranje in izpiranje ust ter grla pri vnetju v ustih in požiralniku. Prav tako nam služi z vodo razredčen sok.

Ovitki in obkladki, napravljeni z gosto vkuhanimi jagodami, odstranjujejo lišaje. Obkladek menjamo vsakih 5 ur.

Zvišanje obresti v Avstriji

Strokovna združenja kreditnih ustanov in Avstrijski urad za poštno hranilnico so določili nove obrestne mere za hranilne vloge.

Od 1. julija se bodo hranilne vloge z uradnim odpovednim rokom obrestovale po 3½ odstotka (doslej samo 3 odst.), hranilne vloge s šestmesečnim odpovednim rokom po 4 odstotke, a vloge na najmanj dvanaestmesečno odpoved pa bodo donšale 4½ odstotka obresti. Vloge, ki so v smislu zakona za pospeševanje varčevanja zaprte za tri leta, pa se bodo od 1. julija naprej obrestovale po 5 odst. Za poštno hranilno knjižice bodo pa od tega dne naprej računali 3¼ odstotne obresti.

JOH. VÖLKER

Celovec-Klagenfurt, Villacher Ring 45-47
V bogati izbiri tudi na obroke in kreditne pole

Rekordno število zaposlenih v Avstriji

Iz najnovejših statistik urada za socialno zavarovanje na Dunaju izhaja, da je dne 1. junija bilo v Avstriji zaposlenih v nesamoslojnih službah 2.114.160 oseb. To je najvišja številka, ki je bila doslej pri nas dosežena. Samo v primeri z 1. junijem je šte-

vilo zaposlenih zrastle za 19.012 enot, dočim se je v primeru s 1. julijem preteklega leta število zvečalo za 105.847.

Po podatkih ministrstva za socialno skrbstvo se je tudi število brezposelnih zmanjšalo. Konec junija je znašalo 76.552, in je za 43.975 enot nižje kot lani ob istem času. Sploh kaže statistika zadnjih let stalno zmanjšanje števila nezaposlenih. V prihodnjih mesecih pa je pričakovati še nadaljnji padec števila nezaposlenih, ker bo polna letna sezona zaposlila mnogo novih moči. Že sedaj se čuti pomanjkanje kvalificiranih moči v mnogih strokah.

Vloga dednih lastnosti pri prašičih. Temeljita in obsežna preiskava ameriškega poljedelskega ministrstva je ugotovila, da so podedovane lastnosti, ki jih prašiči dobijo od „staršev“, ki so jih skotili, le v majhni meri odločujoče za njihov razvoj. Ugotovili so, da znaša vpliv teh lastnosti

VÖLKER-MÖBEL

KUHINJE - DIVANI - NASLANJACI

na rast prašičev le v 25 odst., a ostalih 75 odst. pa zavzema hranjenje svinje v kotilnem času, in posebej pa hranjenje prašičev v dobi dojenja, rasti in krmljenja.

SALZBURGER HOF

Z VINSKO SOBICO

CELOVEC-KLAGENFURT - LIDMANSKYGASSE 43

NA NOVO RENOVIRAN

CENJENE GOSTE OPOZARJAMO POSEBEJ NA NASE

ŠPECIALITETE NA RAŽNJU

A. in W. GREGORČIČ

KDOR SVOJE ZDRAVJE LJUBI, PIJE

„PAGO“

„PAGO“ JE TEKOČE SADJE, BREZ KONZERVIRANJA, BREZ BARVE IN PREDVSEM BREZ KOFEINA. ZATO JE ZDRAVO!

Katere prednosti

Vam nudi

Teppichhaus Radlmayr

PRI NAKUPU PREPROG · PREGRINJAL · BLAGA ZA POHIŠTVO · NAMIZNEGA IN POSTELJINEGA PERILA

1 NAJVEČJO IZBIRO

2 PAZLJIVO POSTREZBO

3 NIZKE CENE · PLACILNE OLAJŠAVE

BELJAK-VILLACH · POSTGASSE 3 · TEL. 47-67

Zupni uradi in gostinski obrati imajo posebne popuste!

KOPALNE OBLEKE, KOPALNE HLAČE IN KOPALNE PLAŠČE PRIPOROČA POCENI

WALCHER

CELOVEC-KLAGENFURT, 10.-Okt. Str.

Vztrajnosti je treba

Kadar hočemo reči, da kaka stvar ni vredna muje, pravimo, da bi se bolj izplačalo iskati šivanko v senenem vozu. Le pogosto pa ta ljudska prislovica služi slabičem in lenuhom za izgovor, da se izmaknejo delu.

Neka ženska je izgubila dragocen prstan z briljanti v snegu. Da ga najde, je vzela košaro in skrbno nadevala vanj ves sneg s prostora, v katerem je izgubila prstan. Sneg je znosila v kotel in ga stalila. Dvanajst košar snega je stalila in, ko je vodo odlila, je na dnu našla prstan.

Ničesar na svetu ne dosežemo brez napora in le to, kar smo z delom dosegli, ima za nas vrednost. Vsakdanje življenje nam nudi dovolj primerov po naših mestih in vaseh.

Vidimo mnogo ljudi, ki so si z dolgoletnim in poštenim delom ustvarili prijeten dom in včasih tudi lepo premoženje, tako da brez skrbi pričakujejo starost.

Po drugi strani pa vidimo propadati bogate hiše, kjer otroci niso bili že v mladosti navajeni na trdote življenja, na delo. V domovih, kjer so starši otroke razvajali, kjer so otroci dobili vse, kar so si pozeleli, starši tudi na stara leta nimajo mirnega življenja. Kajti sinovi ali v življenju omagajo in klonejo pred težavami ali pa, potem ko prevzamejo domačijo, jo kmalu zapravijo. Kajti za slabiča in razvajenca ni nobena kmetija prevelika, noben gozd dovolj bujen in nobena trgovina dovolj bogata založena, da je ne bi kmalu pognal na boben.

In naloga človeka v življenju je, da se s težavami bori in jih premaga. In v teh zmagah je tudi njegova sreča.

Lepo vedenje

POTOVANJE

Na potovanju se zavedaj vedno in povsod, da nisi sam, da imajo drugi enake pravice kot ti, oziroma da je treba dati starejšim, bolnim in slabotnim prednost.

Pri vstopu v vlak daš prednost odličnejši, starejši osebi. Pomagaj pri vstopu in izstopu ljudem, katere vidiš, da so preobloženi s prtljago, starejši in bolni. Ko prideš v kupé, lepo pozdraviš in vprašaš, če je prazno mesto še prosto. Prtljago odložiš na prazno polico. Če moraš kaj prestaviti na tujo prtljago, prosiš dovoljenja. Ne postavi se k oknu, ker s tem oviraš potnikom pogled na prosto. Če želiš odpreti okno, prosiš za dovoljenje. Ne oviraj prehoda s svojim postajanjem po hodnikih voza. Pri izstopu stopi prvi in nudi pomoč svojemu sopotniku.

Vedi se vljudno — ne spuščaj se v daljše razgovore, zlasti ne s tujci. Pogostokrat se pod najelegantnejšo obleko skriva največji lopov. Če te kdo kaj vpraša, mu vljudno in kratko odgovori, prav tako se za vsako uslugo zahvali. Če te kdo nadleguje, si poišči drug prostor v vlaku ali pa prosiš sprevednika, da on to stori.

Jasno je, da med vožnjo nikoli ne vpijemo in ne vzbujamo kakršne koli pozornosti. Če naletimo na znanca ali imamo spremiljevalca, se pogovarjamo v običajnem mirnem tonu in o vsakdanjih rečeh. Če komu stopimo na nogo ali se vanj zadenemo, se oprostimo. Nikoli ne bodimo brezobzirni.

Ako je voz, avtobus ali tramvaj prenapolnjen, odstopi sedež starejši, slabotni oziroma ženski osebi.

V javnih lokalih, v uradu, v čakalnici, gledališki dvorani, hotelu, rastavraciji:

Ko prideš v urad, čakalnico ali kamor koli, lepo pozdravi. V čakalnici mirno počakaj, dokler ne pride čas vstopa v ordinacijsko sobo, na vlak ali uradni sprejem. Ne vzbujaj pozornosti s svojim vedenjem oziroma s svojo nerodnostjo.

Ne pljuvaj po tleh in ne meči ostankov jedi in papirja po tleh, saj so povsod zato pripravljene košči ali zaboječki.

V urad stopi mirno brez vsake bojazni, potrkaj in pozdravi. Povej s „prosim“, kar želiš, in počakaj, da ti odgovore. Če nisi naletel na pravo osebo, pa prosiš za pojasnilo, kje in kdaj jo moreš dobiti. Ako ne gre vse v redu, naj te to ne zmede, pa tudi ne razkači, če ti kaj odrečejo oziroma ugovarjajo. Kreganje po uradih je brez haska. Z vljudno prošnjo in lepo besedo, pa brez hlapčevske ponižnosti razloži svojo zadevo.

Če imaš do nečesa pravico, je uradnik dolžen, da napravi, kar želiš; a če zahtevaš stvari, do katerih nimaš pravice, pa jih tudi s kreganjem ne boš izsilil, kajti uradnik se more držati svojega reda.

Za mladino in prosveto

PARSIFAL

To je ena najlepših nemških legend o pokristjanjenju starih Germanov. Po njej je sloviti skladatelj Wagner uglasbil svojo istoimensko opero. (ured.)

Parsifal je bil še otrok, ko se je mati zatekla z njim v globok gozd. Njegov oče je bil vitez, ki je padel v boju. Zato se je mati bala, da bo ista usoda zadela tudi sina, če mu razodene, kaj je viteštvo.

Toda v gozd pridejo trije bleščeči vitezi in Parsifal strmi nad njihovo lepoto. Povedo mu, da so vitezi na dvoru kralja Arturja. Nič več ni moglo zadržati Parsifala in na veliko žalost svoje matere je šel za vitezi.

Na kraljevem dvoru ni bil spočetka lepo sprejet, a kmalu se je izkazal v bojih. Zato ga je čakalo posebno plačilo: postal bi naj vitez svetega Grala. To je bil kelih z vinom, ki ga je dal Jezus apostolom pri zadnji večerji. Kelih je varoval na Daljnem vzhodu, na nepristopni gori, v čudovitem svetišču pobožen mož Tituler.

Do tega svetišča je prišel Parsifal. Dvigne oko in zagleda v zraku belega laboda. Prestrelil ga s puščico. Takoj nato primejo Parsifala in peljejo pred varuha templja. Tam vidi umirajočega laboda. Prvič v življenju se mu zasmili zadeta žival, njemu, ki je bil doslej lovec in ni poznal usmiljenja. Zato zlomi svoj lok in gre v gaj.

V gaju najde prazen oltar. Okrog njega so peli vitezi in modro oblečeni otroci. Ko so končali, začnejo klicati: Gospod, pokaži nam svetega Grala! Med množico je bil tudi kralj Amfortas, grešnik, ki ni bil vreden, da se dotakne božje posode, ki se je medtem pokazala na oltarju.

„Nisem vreden,“ se je izgovarjal kralj Amfortas. Odgovarjal mu je skrivnosten glas, naj stori svojo dolžnost.

Komaj pa je kralj dvignil posodo, se je razlila po templju rožnata luč in zdelo se je, da gori vse svetišče. V tem žaru so izgini vitezi, otroci in kralj Amfortas. Ostal je Parsifal sam in si ni vedel raztolmačiti, kaj se godi.

Kralj Amfortas bi moral čuvati tudi sulico, s katero je bil preboden Kristus. To sulico mu je ukradel čarovnik Klingsor, ki ga je tudi ranil z njo. Zdaj bi bilo treba spet dobiti nazaj to sulico. Tudi keliha bi se smele dotikati le čiste roke.

Preprosti in nedolžni Parsifal ni vedel, da je za to določen on. Vedel pa je za to čarovnik Klingsor, ki ni bil vreden, da bi bil med vitezi sv. Grala. Na vsak način je hotel preprečiti, da bi Parsifal postal varuh dragocenega keliha. Zato ga je zvalil v čudovit vrt in mu pričaral vse lepote sveta pred oči, da bi ga omamili kakor nekoč Amfortasa. Neki ženi, po imenu Kundry, ki je bila v njegovi oblasti, pa je naročil, naj skrbi, da bo Parsifal pozabil na vse, za kar je določen. Toda njej se nakana ni posrečila, Parsifala ni bilo mogoče odvrniti od nje.

DOBER RAČUNAR

Učiteljica se je na vse pretege trudila, da bi Janezka naučila šteti do šest. A ves njen trud je bil zaman. V šolo pride nadzornik in na nesrečo vpraša prav Janezka, naj šteje do šest.

„Zna samo do pet, naprej pa ne,“ mu pojasni učiteljica. „Vse sem že poizkusila, pa ga ne morem pripraviti do tega, da bi štel čez pet.“

„Že nimate pravega načina,“ ji odvrne nadzornik. „Bom pa jaz poizkusil, boste videli, da bo šlo.“ In gospod nadzornik se loti nadebudnega Janezka.

In Janezek pricaplja pred gospoda nadzornika.

„Ako ti da mamica eno jabolko, koliko jabolk imaš?“ „Enega,“ se odreže Janezek.

„Zelo dobro. In sedaj ti da oče še enega. Koliko jih imaš sedaj?“ „Dva,“ odvrne Janezek.

„Prav dobro, že vidim, da bo šlo,“ pravi gospod nadzornik. „In domov pride brat, pa ti prinese še eno jabolko. Koliko jih imaš sedaj?“

„Tri.“

„Vrlo dobro. Iz tebe bo še kaj,“ smehljaje potreplja Janezka po rami, jezno pa pogleda učiteljico.

„Sestra te ima rada, pa ti da še eno jabolko. Ali veš, koliko jih imaš sedaj?“

„Sedaj imam štiri, gospod nadzornik.“

„Imenitno. Sedaj pa pride na obisk še teta in ti podari eno jabolko. Koliko jih imaš pa sedaj?“

govih visokih misli. Zato je Kundry poklicala čarovnika in ta je v jezi zagnal sulico, da bi Parsifala prebodel. A glej čudež, sulica ni ranila nedolžnega mladeniča. Parsifal jo prime, napravi z njo križ in isti trenutek izgine zapeljivi vrt, rožni grmi in rastline.

„Ali veš, da si na tleh sv. Grala?“ ga vpraša puščavnik, ki stoji na mah pred njim.

„Ali veš, da je danes veliki petek?“

Vitez vstane — bil je Parsifal — zasadi sulico v zemljo in začne moliti. Našel je pot h Gralu, ki jo je iskal toliko let!

Puščavnik, ki je bil svojčas ščitonosce prvega kralja, varuha keliha, je spoznal sulico Kristusovo ter je vedel, da je črni vitez določen za gospodarja v kraljestvu božje posode. Zato ga posveti pri studentu sredi odprtega polja, spokornica Kundry pa mu umije noge.

Parsifal se je tudi spremenil: prej truden, molčeč in teman vitez, je zdaj postal lep in močan in obraz mu je zablestel. S puščavnikom in s Kundry

Ukradeni križ

„Gospod župnik, nekoč v življenju sem napravil prav veliko napako!“ Tako je potožil Laznik svojemu dušnemu pastirju v zaupnem razgovoru.

„Kakšno napako?“ se je začudil duhovnik, ki je dobro poznal moža in mu doslej ni mogel kaj slabega očitati.

„Nekaj sem vzel, kar me vedno teži in peče...“

„Vzeli, hm, hm!“ župnik ga ni mogel razumeti. „Morda celo ukradli, kar pa skrajni ni mogoče...“

„Vzel,“ je ponovil možakar in pojasnil: „Križ in celo na svetem kraju pred desetimi leti...“

„Tatvina na svetem kraju je božji rop,“ je razlagal duhovnik.

„Da, v cerkvi je bilo...“ je potrdil Laznik. „Pred oltarjem sem si nadel ta križ in zdaj ga moram nositi za pokoro...“

Župnik ga je hotel pomiriti: „Priznanje olajšuje vest in prav tako tudi kesanje. Poglavito pa je seveda popraviti storjeno škodo. V vašem primeru bi bilo treba vrniti to, kar ste si prilastili.“

„Oh, gospod župnik, če bi mogel!“ je vzdihnil možakar.

„Edino sredstvo, ki vas more razbremeniti...“

„Dobro, storil bom, kar ste mi svetovali.“

„Pet.“

Nadzorniku so kar gorela lica od zadovoljstva.

„Saj sem vedel, da si hraber dečko. Če bo šlo tako naprej, postaneš še nadzornik. Sedaj pa dobro pazi. Koliko jabolok pa bi potem imel, če ti dam še jaz eno?“

„Dosti.“

Gospodu nadzorniku je postalo vroče, hitro pograbi klobuk in izgine iz razreda.

Mladost

Deček na piščalko piska, da v sosednjo vas odmeva, tam na vasi fantič vriska, žvižga, svira in prepeva.

Deklica strmi, poslušaj, občuduje zvonko petje; radost pije njena duša in uživa mladostje.

Vonj razlivajo gredice, zbor krlitavej poje v gaju, vigrad ji obseva lice, vse okrog je kakor v raju...

Godba, vrisk in spev na vasi — sama radost in sladkosti. — Oj presrečni zlati časi, leta blažene mladosti!

se je napotil po stezah skrivnostnega gaja k templju.

V templju so že zbrani vitezi in otroci. Med njimi je tudi kralj Amfortas, ki vzdihuje zaradi svoje krivde in zaradi ran. Parsifal pa ga z dotikom sulice ozdravi, zakaj sulica, ki jo je imel v rokah čist človek, je ozdravljala.

Nato prime božjo posodo, jo dvigne in kot kralj pokaže vitezom sv. Grala. Čudovito zažari Kristusova kri v njegovih rokah, vse svetišče je polno nepopisnega sijaja.

Dobro uspela kulturna prireditev na Gorenčah

V nedeljo, dne 26. junija t. l., je naša Farna mladina priredila lepo kulturno prireditev s petjem naših narodnih pesmi, z igrama „Na Visokem“ in „Kje je meja“ in plesom po naših narodnih pesmih.

Oba igrata sta bili lepo podani in so vsi igralci in vse igralkе svoje vloge lepo rešili. Zlasti dobro obvladajo jezik, poznajo oder in njihov strah pred publiko. Prav tako moramo pohvaliti naše dečle, ki so v prikupnih enotnih oblekah izvedle lepo vrsto rajanj po narodnih pesmih.

Naša mladina zasluži posebno pohvalo tudi zato, ker je prireditev pripravila in izvedla v vročem poletnem času, ko je še v polnem teku naporno delo na njivah in košnja.

Zahvaliti pa se moramo tudi vsem gledalcem, ki so kljub slabemu vremenu dvakrat napolnili farno dvorano.

Samo povejte mi, kdaj naj vam prinesem.“ „Čim prej, tem bolje. Morda takoj!“ je hitel župnik, da bi mu brž ublažil trpljenje. „Seveda bo ostalo tajno kakor v spovednici.“

„Tedaj pa grem in se bom prav hitro vrnil.“ — Laznik se je poslovil in odšel z naglimi koraki.

Župnik je gledal za njim skozi okno. Vesel je bil, da je olajšal siromaku vest, obenem pa tudi radoveden, s čim se je bil možak pregrešil. Najbrž gre za kako manjšo stvar, zakaj kaka večja tatvina se v cerkvi med tem časom ni izvršila.

Med Laznikom in župniščem ni bilo več kakor kakih sto korakov. Samo vrt je bil vmes z lično ograjo, mimo katere je peljala uglajena stezica.

„No, kaj pa to pomeni?“ je presenetilo duhovnika, ki je še vedno stal ob oknu. Zagledal je namreč Laznika, ki se je upognjen pod težkim bremenom počasi bližal župnišču. „In nekaj nese...“ Zasenčil si je z dlanjo oči, da bi natančno razločil.

Laznik je dospel pred župnišče ter se ozrl proti oknu. „Tukaj sem, prečastiti!“ je spregovoril in raz hrbet mu je zdrknilo breme — njegova žena.

„Lojze, ali si ob pamet!“ župnik je zmagajal z glavo nad neokusno šalo.

„Oprostite, gospod župnik!“ se je opravičeval hudomušni sosed. „Storil nisem drugega kakor to, kar ste mi svetovali. Prinesel sem vam križ, ki sem ga vzel pred desetimi leti v cerkvi pred oltarjem.“

Na mah je minila župnika vse nejevolja ter se pričel smejati. Povabil ju je v sobo ter ju prijateljsko pogostil, obenem pa tudi olajšal njuno zakonsko breme z zlatimi besedami, ki so ju spremljale vse življenje.

ZA DOBRO VOLJO

Mali voščilec. Osemletni Pavelček je večkrat videl, kako so njegovi starši pošiljali voščila za praznike in želeli: Vesele božične, velikonočne in binškočne praznike.

Kupil je skrivaj razglednico in napisal teti voščilo: „Vesel Vnebohod ti želimo vsi. Tvoj Pavelček.“

Breme. Tone je čestital prijatelju, ki se je nedavno poročil in naposled dostavil: „Veš, Tone, čudim se, da si vzel tako majhno žensko. Saj je skoro polovico manjša od tebe.“

„Imel sem posebne nazore,“ mu je razlagal. „Kakšne?“ je bil radoveden.

„Pravijo, da je žena možu veliko breme, pa sem si mislil, ako vzamem majhno, bom laže nosil...“

Ne vesta koliko... „Če bi ti vedela, kako te ljubim!“ je zatrjeval sosedov Ivan na sestanku svoji izvoljenki.

„In če bi ti vedel, kako jaz tebe!“ mu je odgovorila.

„Čudno, da ne vesta, koliko?“ ju je presenetil vaški paglavec, ki je bil skrit za plotom.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

V. Pitt-Kethley:

GROZEN DOŽIVLJAJ
NA *marskem dnu*

Oceanski orjak „Dunvegan Castle” se je bil po nesreči s tako silo zaletel v severni pomol kapstadtske luke, da se je zrušilo v morje nekaj ogromnih kamnitih kock, ki so utrjevale obalo. Nasip je bilo treba nemudoma popraviti, zato je luška oblast odredila, da se kamenje dvigne iz morja in vziđa na prejšnje mesto.

Takoj so začeli z delom. Pozvali so potapljače, da bi odkrušene kamnite klade ovili z verigami in bi jih nato s stroji potegnili kvišku.

Eden izmed najbolj izkušenih in najbolj večjih potapljačev je bil H. Palmer. Delal je bil že petnajst let po vseh morjih sveta in marsikaj doživel in izkusil. Tudi njegova so bili poklicali v Kapstadt. Pravkar se je bil oblekel v potapljaško obleko iz gumija in si nataknil masko z velikimi očali in cevmi, po katerih so črpali svež zrak na dno morja. Spustil se je na dno, do klade, ki je ležala najgloblje, to je skoraj štirideset metrov pod morsko površino.

Voda je bila dokaj čista, tako da je Palmer na dnu še precej dobro razločil predmete. Ko se je približal kamnu, okrog katerega naj bi bil ovil verigo, je opazil nekaj čudnega. Ali je to kaka ogromna cev ali bala nekake gobaste tkanine, prvi hip ni mogel razločiti. A v tistem trenutku se pomoli izpod kamna ogromna lovka in „krak” orjaške hobotnice je zgrabil nogo nesrečnega potapljača. Palmer je čutil, kakor da bi ga bil zgrabil velik škripec, kajti do sto sesal na lovki ostudne hobotnice se je začelo vsesavati v njegovo stegno. Prestrašen se je skušal revež iztrgati, a tisti hip se je pomolila izpod kamna druga lovka in se z železno močjo priselala na potapljačevo levo laketo. Nebeški Bog! Skušal se je oprostiti železnega objekta in napel vse sile, a vse je bilo zaman. Izpod kamna se je pomolila še tretja in četrta lovka in se priselala na Palmerja. Sreča, da je bilo vse potapljačevo telo pokrito z izvrstno, trpežno gumijevo obleko; samo roke so bile do ramen gole in na levici je čutil Palmer kakor pekoč ogenj sesalke odvratne hobotnice, ki je pohlepno in lakomno sesala sokove njegovega telesa.

Palmer je bil velik in močan človek in v najboljših letih; v teku let je bil doživel v svojem poklicu že mnogo nevarnosti in zrl v oči marsikateri nepriliki. A ta ogabna

pošast ga je za nekaj časa vendarle pripravila ob vso hladnokrvnost.

Tedaj je začela gnusna žival polagoma lezti izpod kamna. Zdaj je Palmer šele videl, kako ogromna je bila. Njene odurne oči so bile grozne ko smrt. In vedno več lovke je objemalo ubogega potapljača in tisti slinasti, gobasti udje so ga čim dalje tesneje stiskali.

Palmer se zaradi težke potapljaške obleke ni mogel zadosti hitro in spretno gibati, upiral se je, kolikor je mogel, varujoč najbolj desno roko. Imel je seveda nož za pasom, a po njem niti segel ni, kajti to uborno orožje je bilo naravnost smešno za to žilavo pošast, ki bi, če bi jo tudi čez pol prerezal, živila v vsaki polovici dalje. Desnico je varoval, da bi mogel potegniti za signalno vrstico, nakar bi ga potegnili kvišku.

Čudite se, zakaj nesrečni potapljač tega ni takoj storil? Zakaj ni nemudoma potegnul za to vrstico in dal onim gori znamenje, naj ga hitro potegnejo na vrh?

Hobotnica je oklepala Palmerja šele s štirimi lovkami, z ostalimi je bila priselana na kamen; kakor hitro bi bila čutila, da se ji plen izmika, bi ga z vso silo pritegnila nase in se še trdneje priselala na kamen. Kamna, hobotnice in potapljača ne bi mogli izvleči na tenki vrvi; utrgala bi se in z njo zračne cevi in Palmer bi se zadušil.

Palmerjeva rešitev je bila v tem, da bi se ga hobotnica oprijela z vsemi svojimi kraki, zato je radostno zadržel — najsi je

bil sicer pogled zanj strašen — ko je videl, da se orjaška pošast vleče izpod kamna in se mu približuje.

Negotovost je bila strašna. Hobotnica bi ga mogla zgrabiti še za desnico ali pa ga tako stisniti, da bi se onesvestil — saj mu je ob pičlem zraku itak že pohajala sapa. Če bi pa prezgodaj potegnul za signalno vrstico in bi ga prerašno začeli vleči kvišku, bi se hobotnica prestrašila in se s svojimi številnimi še prostimi kraki oprijela za kamen in nesrečnik bi bil izgubljen.

Žival se je zdaj vsa zmazala izpod kamna in se pokazala v vsej svoji pošastni veličini. Cela gora mezgastega, sluznatega mesa! Palmer se je previdno odmikal od kamna, kar je hobotnico razkačilo, da ga je naenkrat oklenila z vsemi lovkami. V teh stoterih verigah je Palmer izgubljal zavest. Potegnul je za signalno vrstico ali vsaj zdelo se mu je tako in nato se je onesvestil.

Potegljaj je bil tako buren, da so oni na vrhu takoj vedeli, da gre za veliko nevarnost in so potegnili tovariša kvišku z vso možno brzino. In vzkliknili od groze, ko so videli strašni prizor? gorostasno, ostudno hobotnico, ki je držala v svojih krakih kakor neznanu igračko onesveščenega Palmerja. Izvlekli so vse skupaj čim bolj na kopno in začeli z noži, kleščami in sekirami trgati in rezati lovke. Kajti dokler pošast ni bila razrezana in raztrgana na drobne kose, ni nehala stiskati in sesati svoje žrtve. Še nihče ni bil nikdar videl tolikega nestvoara. Palmerja so onesveščene prenesli v bolnišnico, kje je dolgo ostal in le počasi okrevale.

Hobotnico so mornarji raznesli — samo kožo in dva velika kraka je mogoče še zdaj videti v kapstadtskem muzeju. Lovke so se seveda posušile in zgrbančile, a so vendar še zdaj debele kakor stegno močnega moža.

Matere in sinovi

Spremljal sem skrbnika ubožcev na njegovih obiskih pri varovancih. Med drugim sva vstopila v na pol razpadlo kočjo na Osmi cesti. Zanimarjenost in skrajna beda v notranosti nama ni bila nič novega; toda med vrati se je pojavil v svitu drhteče sveče šiljast, ovel obraz, tako zaskrbljen in žalosten, da se mučnega spomina nanj več dni nisem mogel otresti. Okrog oči so legale globoke sence in dolge, trde gube okrog ust so pripovedovale o malodušnosti in brezčutni otrplosti življenja, ki je bilo polno grenkih razočaranj. Žena je plašno in nezaupno zrla na obiskovalca in kar čutil sem, kako žaljivo je učinkoval v tem ozračju večna bede pogled na srečnejše bitje.

„Kako se godi staremu?” je prijazno vprašal skrbnik.

Nejevoljno je skomignila z rameni in odgovorila s hripavim, krhkim glasom, da je odšel v ubožnico. Osemdesetletni mož jo je pustil oslabele in brez pomoči samo; nista mogla več „drug drugega prenašati, on je za vsako reč takoj zrogovilil”.

„Hum,” je menil skrbnik, drugih sorodnikov nimate več?

Stara žena se je žalostno nasmehnila in oddrsala z lučjo k staremu predalniku, ubogi pokveki, ki se je moral naslanjati na borno posteljo, da ni padel. Naglo je brkljala po spodnjem predalu, vzela iz njega požoltelo, ogoljeno pismo in ga nama pomolila. Bilo je datirano iz rudniškega mesta na daljnem zapadu. Pripovedovalo je o srečni ženitvi, lepih upih na skorajšnje bogastvo in znatnih uspehih v lovu za srečo; obetalo je materi pomoč močnega sina.

„To je bilo zadnje,” je mrmrala, „... 1925.”

Kolikokrat in s kakšno ljubeznijo je hodila mati znova in znova brat to pismo, dokler stari papir ni onemel, ko ga je ovela roka v grenkem obupu zmečkala, a ga nazadnje vendarle zopet zravnila in zgladila. Trudno so prihajala in potekala leta; z njimi je prišla beda in ni več odšla. Zima za zimo, in vsaka se je zdela hujša ko prejšnja, je bilo pokrila ceste in grozljivo je skozi ključavnico ječal veter. Iz malega mesteca na daljnem zapadu je zraslo veliko mesto; toda molka ni nič prekinilo in polagoma je zamrlo zaupanje v roko, ki je bila napisala obledele besede: „Ljuba mati”, kakor zamre rdeče življenje žarečega oglja v sivem pepelu. In čudno: ko so se vrata s hripavim škripanjem zaprla za nama, sem čisto določno čutil, da bo starka nocoj to noč ob plapolajoči sveči pismo še enkrat prebrala, preden bo romalo v zapuščen kot. (Falcadio Hearn: V cincinnatski četrti.)

TROJNA ZIBKA

V zgodovino Korotana slednja misel mi hiti, trojno zibko iz domovine živo gledam pred očmi.

Vidim gosposvetski kamen, kmetski prestol tisti čas; tam okrog se je razlegal naše pesmi mili glas.

Vojvoda je tam prisegal, preoblečen kakor kmet, še slovenske govornice jek doni iz davnih let.

Blagoslovljena milina gosposvetskega polja! Zibko prvega krščanstva so nosila tvoja tla!

Kaj si Ti pradedom bila, priča nam Marijin dvor, zibka Njenega češčenja, ki je vsch dobrot izvor.

Trojna zibka združi v eno danes verni Korotan, naj Marijino češčenje nam prinese sončni dan.

† L i m b a r s k i

Ladja morskega roparja

Prevod iz angleščine

(23. nadaljevanje)

„In ako nas napadejo, Francisco?”
„Braniti se bomo morali in upam, da odbijemo njihov napad. Prišli bodo v svojih čolnih in ponoči. Ako bi prišla sama ladja podnevi bliže in se zasidrala nam ravno nasproti, bi seveda imeli le malo upanja. Toda njim se niti ne sanja, da sem jaz tukaj in da smo jih spoznali. Zaradi tega, mislim, nas napadejo ponoči.”

„In kaj svetujete, Francisco?”
„Da predvsem pošljemo vse ženske na posestva dona Teodora — samo pet milj je do tja — in da skličemo može, kakor hitro le moremo. Ako utrdimo hišo, smo dovolj močni, da odbijemo napad. Oni ne morejo poslati na suho več kakor devetdeset ali sto mož, zakaj nekaj jih mora ostati na ladji, in zoper nje lahko postavimo prav toliko mož. Dobro bi tudi bilo, da obljubimo našim nagrado, ako store svojo dolžnost.”

„To je vse prav dobro; kaj pa z zlatom, ki ga imamo tukaj?”

„Najbolje, ako ga pustimo tukaj. Preveč časa bi nam vzelo, če bi ga hoteli spraviti na varno, in to bi tudi zmanjšalo našo moč, ker bi morali pustiti nekaj mož pri njem, da ga stražijo. Zunanja poslopja moramo zapustiti in vzeti iz njih vse, kar je komaj ličjak vrednega. Brzkone jih zažgo. Na vsak način pa imamo dovolj časa, da se pripravimo, le takoj moramo pričeti.”

„Dobro, Francisco, postavljam vas za po-

veljnika ter vam prepuščam vse priprave, sam pa grem in izpregovorim z dono Izidoro. Zberite može ter jim povejte vse. Obljubite jim nagrado v mojem imenu.”

„Nadejam se, da se izkažem vrednega vašega zaupanja”, je odgovoril Francisco.
„Caramba!” je vzkliknil stari don, lko je zapustil sobo; „toda sreča za nas, da ste vi tukaj. Sicer bi nas pomorili v postelji.”

Francisco je sklical može, ki so opravljali posle, jim razložil, kaj jih čaka, ter jim povedal svoje mnenje. Nato so sklicali tudi druge. Francisco jim je povedal, kako malo milosti in usmiljenja jim je pričakovati od morskih razbojnikov, ako ne odbijejo njih napada; povedal jim je tudi, da jim je don Cumanos obljubil bogato nagrado, ako store svojo dolžnost.

Španci so sploh hrabri ljudje in ker jih je Francisco še navduševal, so sklenili, da se branijo do zadnjega diha.

Hiša dona Cumanosa je bila zelo pripravna za obrambo proti napadu z mušketai, s katerimi so bili oboroženi razbojniki. Bilo je veliko, podolgasto, štirioglato poslopje s kamenitim zidovjem in leseno verando v pritrčju ter je imelo le eno nadstropje. V prvem nadstropju je bilo mnogo oken, spodaj pa sta bili samo dve in ni bilo nobene druge odprtine kakor vrata. Slog je bil mešan, na pol mavrski, na pol španski. Najprej so založili okna v spodnjem delu poslopja in sicer tako, da so nagradili velik kup kamenja, ki je bil spodaj širši, zgoraj pa ožji ter se je vzdigoval do stropa. Sploh so pripravili vse, da zvečer dobro zabarikadirajo vrata. Nato so prislonili lestvo na verando, ki so jo zava-

rovali proti kroglam, kolikor je bila ograja visoka. Dono Izidoro in ostale ženske so poslali popoldne na posestva dona Teodora. Na Franciscovo željo in na prošnje done Izidore se je dal tudi don Cumanos pregovoriti, da jih spremlja. Don je sklical svoje može ter jim povedal, da je postavil Francisca za poveljnika, in jih pozval, da mu naj bodo pokorni. Nato je podal vsakemu roko in družba je kmalu izgubila v gozdu za ozkimi travniki, ki so se razprostirali ob reki.

Mušket in streliva ni bilo pogrešati. Nekateri so začeli ulivati kroglice, drugi pa so pregledovali orožje, ki že dolgo ni bilo v rabi. Pred večerom je bilo vse pripravljeno in tako je mogel Francisco posvetiti več pozornosti razbojniški ladji, ki se je čez dan zopet nekoliko bolj oddaljila od suhe zemlje, proti večeru se pa zopet bolj bližala obrežju. Pol ure, preden se je zmračilo, se je ustavila kake tri milje od obale s prednjim delom proti morju.

„Še nocoj nas napadejo,” je dejal Francisco, „to vem skoro gotovo, zakaj pripravili so že vse, da spuste velike čolne v morje.”

„Naj le pridejo, prav dobro jih sprejememo,” je dejal Diego.

Kmalu je postalo tako temno, da niso več mogli videti ladje. Francisco in Diego sta razpostavila vse može razen petih znotraj v hiši. Vrata so močno zabarikadirali in zavalili nekoliko velikih skal proti njim. Nato je razpostavil Francisco ostalih pet mož ob obrežju, na vsakih sto jardov enega, z nalogo, da sporoči prihod čolnov. Bilo je

okrog desetih ponoči, ko sta Francisco in Diego splezala po lestvi iz hiše, da nadzirata svoje prednje straže.

„Senor,” je rekel Diego, ko je stal s Franciscom ob reki, „kaj mislite, kdaj nas napadejo ti razbojniki?”

„To je težko reči. Če jim zapoveduje isti kapitan kakor takrat, ko sem bil še jaz na ladji, se ne bo zgodilo prej, dokler ne zaide mesec, torej okoli polnoči. Ako pa je kdo drug sedaj njihov poveljnik, morebiti ne bo tako oprezen.”

„Sveta Devical Vi ste bili na tej ladji, senor?”

„Bil, Diego, in celo zelo dolgo, toda ne prostovoljno. Ako ne bi bil na njej, je ne bi mogel spoznati.”

„Prav res, senor, torej moramo zahvaliti svetnike, da ste bili nekoč morski razbojnik.”

„To nisem bil nikdar, Diego,” je odgovoril Francisco; „toda bil sem priča mnogim groznim dogodkom na ladji, in kri mi zastaja v žilah, kadar se jih spominjam.”

Nato je pripovedoval Francisco Diegu nekoliko strašnih prizorov, ki jih je doživel, ko je bil na „Avengerju”. Ni še končal svojega pripovedovanja, ko je prva straža dala znamenje in ustrelila.

„Poslušajte, Diego!”

Straža za stražo je dala znamenje, da so čolni blizu. V nekoliko minutah so prišli tudi može sami in sporočili, da se peljejo razbojniki v treh čolnih po reki navzgor in da niso niti miljo daleč od kraja, kjer čolni navadno pristajajo.

(Dalje prihodnjic)

CIRCUS Friederike Hagenbeck

JUDENBURG:
od 8. do 10. julija
WOLFSBERG:
od 11. do 13. julija

Zoo na kolesih
odprt od 9. ure naprej, z nosorogom, opičjim rajem in mnogimi redkimi živalmi!

14 Liliputancev
najmanjši artisti
12 Lipicancev
prvič pokazana dresura

Čreda slonov
Dresura divjih zveri
.. in svetovni program!

Deželna kmetijska zbornica za Koroško prenovljena

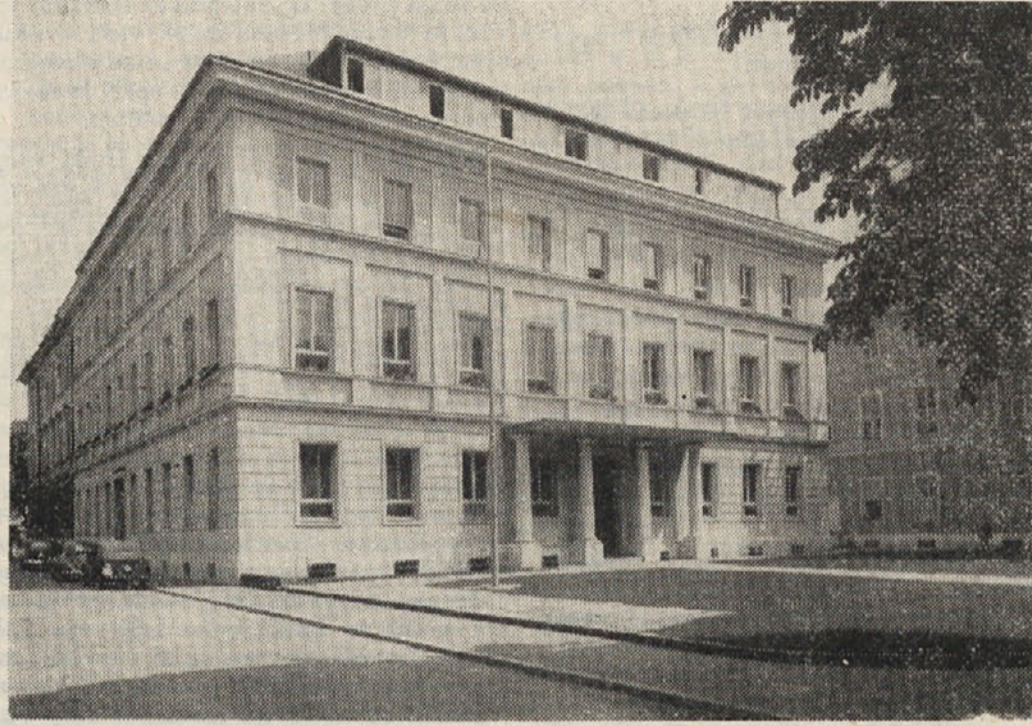
Spodnja slika nam kaže obnovljeno poslopje Deželne kmetijske zbornice v Museumgasse. Bomba je leta 1944 hudo poškodovala poslopje, tako da ga je bilo treba na novo zgraditi. Svečana blagoslovitev in otvoritev zbornice je bila dne 11. junija t. l. Deželna kmetijska zbornica v sredini Celovca dostojno predstavlja koroške kmete. Predvsem pa bodo izvoljeni ljudski zastopniki v njenih prostorih delali za dvig koroškega gospodarstva in se borili za interese celotnega koroškega kmečkega stanu.

Gradba Kmetijske zbornice je bila zelo težavna, ker je bilo treba na temeljih porušene stavbe dvigniti nove zidove, a celotni kompleks pa mora odgovarjati današnjim zahtevam. Ker je fasada, ki jo je zamislil in izvršil leta 1876 arhitekt Gugitz, močno trpela v vojni, bi bila njena obnovitev povezana z velikimi stroški. Zato so se odločili, da dajo poslopju novo, okolici primerno pročelje. Pri gradnji so bile udeležene tudi naslednje tvrdke:

Tvrdka **RICHARD SCHERZER** v Celovcu, Priesterhausgasse 1, proizvaja vsa ključavničarska dela, moderna portalna vrata in izložbe kakor tudi železne ograje.

PETER de CILLIA, slikarski mojster in lakirar v Feldkirchnu (Trg), prevzema vsa slikarska dela, lastna izdelava barv in lakov. Omenjena tvrdka je znana po vsej naši deželi, zlasti po svojem dobrem in kvalitativnem delu.

ALFONS ZAHORKA, slikarski mojster v Celovcu, Paulitschgasse 16, izvršuje vsa v slikarsko stroko spadajoča dela in je tudi pri tem posloplju izvršil sto-

odstotno svoje delo. Vsakemu se nudi prilika to ogledat.

Tvrdka **Ing. KARL LUGNER** dobavlja vse potrebščine za gostinski in hotelski obrat. Omenjeno

tvrdko poznamo daleč po Koroškem kot dobro in solidno v svoji izvedbi del, ki se mu zaupajo.

Tesarska tvrdka **FRANZ PUSCHNIG** v Celovcu, St. Peter, Leutschacherstrasse, z lastno žago s polno-

jarmnikom izvršuje vsa tesarska dela. Strokovno tudi izvršuje strešne stole in stopnice. Firma Puschnig je vse številno delo izvršila v polno zadovoljstvo delodajalca.

Pri novem posloplju Deželne kmetijske zbornice je sodelovala tvrdka **PRIMER & MÖSSLACHER** v Celovcu in sicer je napravila po vsej hiši moderne kurilne naprave za toplo vodo kakor tudi naprave za zračenje novih prostorov. Vse delo, ki je izvršeno solidno in strokovno, daje omenjeni firmi lepo spričevalo.

Stare sanitarne naprave seveda niso odgovarjale več današnjim zdravstvenim predpisom in zahtevam in so morale biti prenovljene po tvrdki **THOMAS ZITTERER** iz Celovca, ki se je potrudila napraviti to delo tako, kot zahtevajo današnja moderna poslopja.

Na državnih poslopljih in sploh na uradih so potrebni tudi razni napisi. Vse napise in črke, ki se tičejo zunanje in notranje opreme Deželne kmetijske zbornice, je napravila tvrdka **SCHILDER-BRISKER**, Celovec, Villacher Ring 19.

Kdo od naših bralcev ne pozna firme **ALBERT FLEISCHMANN**, krovskega mojstra v Celovcu in marsikateri se je že zatekel k njemu po nasvete in podobno. Tako je bila tvrdki Albert Fleischmann tudi pri zgradnji tega veleposloplja poverjena naloga, da spravi pod streho vse to, kar so druge firme napravile. V tem smislu je delodajalcu tudi ustregla strokovno in solidno.

Hotelske in gostinjske potrebščine
DIPL.-ING.
LUGNER
KLAGENFURT — KARFREITSTRASSE 17
Dobavlja in zalaga talne obloge, kakor THELON, DLW-plošče za tlakovanje, DLW-linolej, ročne tekače za stopnice, plastifikolije itd. Ardur-Spachtelmasse

Franz Puschnig
CELOVEC, St. Peter, Leutschacher Strasse Nr. 17
mestni tesarski mojster — sodno zaprišeženi izvedenec

izdelovanje stanovanjskih pomožnih hiš in stopnišč, polnojermenikov in oblanje desk, izdelava ladijskih podov, izdelovanje strešnih stolov za zvonove, se priporoča za poteg zvonov v stolpe. Pojasnila brezplačno, točna in solidna postrežba.

Stavbena ključavničarska dela, ročaji za stopnice za glavne in posamezne stopnice v moderni izdelavi z antikorošal-ročnim tekom, vhodna vrata z okrašenimi profili, vratarske lože, zeleno loksirane viseče vrata so bile za novo zgradbo deželne kmetijske zbornice v najboljši izdelavi izpeljane po tvrdki

RICHARD SCHERZER
Moderna železna konstrukcija — gradba portalov
KLAGENFURT, Priesterhausgasse 3, Tel. 52-71
Delavnica: Bahnweg 27 Tel. 59-55

Alfons Zahorka
SLIKARSKI MOJSTER
CELOVEC-KLAGENFURT
Paulitschgasse 16 — Telefon 58-69, 54-39

Peter de Cillia
SLIKARSKI MOJSTER
AVTO-LAKIRER
ČRKO-SLIKAR

TRGOVINA IN IZDELOVALNICA
BARV IN LAKOV
PRIPOMOČKI ZA SNAZENJA TAL
V NAJBOLJŠI KVALITETI
Feldkirchen (Trg) na Koroškem, tel. 273
TRGOVINA: BAHNHOFSTRASSE 16

OSKRBA Z VODO
SANITARNE NAPRAVE
CENTRALNE KURJAVE
PFRIMER & MÖSSLACHER
KLAGENFURT, Austellungsstrasse Nr. 1-3

Thomas Zitterer
Inštalacijsko podjetje za sanitarne naprave in centralne kurjave
KLAGENFURT
Anzengruberstrasse 5 — Tel. 47-49

Instrumente na pihala, klarinete, jazztrompete, saksafone, jazzgitare, citre, harmonike vseh vrst dobite v največji izbiri in na ugodne obroke pri
HERGETH
Celovec-Klagenfurt, Burggasse 23
Strokovna delavnica!

Oglašuj v našem listu!

SCHILDER-BRISKER
Delavnica za kovinaste črke iz pločevine in ulitkov
NOVOST: „ELOFEX“ ČRKE
v vseh barvah in pastelnih tonih na kovino
KLAGENFURT, Villacher Ring 19, Weidmansdorfer Strasse 2

Die Sensation der internationalen Alpenfahrt:
Über die Leistung des
Cogge mobil
war selbst die Fachwelt erstaunt.
„HOREX“ und „VIKTORIA“
Motorräder, seit Jahren erprobt und zuverlässig
AUG. KASAN Klagenfurt, Lidmanskýgasse 2

ODPRTO MESTO
Odlična družina brez otrok, išče za svoje moderno urejeno gospodinjstvo, eno popolnoma počeno in zanesljivo HIŠNO POMOČNICO za dom in kuhinjo brez velikega pranja. Potrebno znanje likanjanja. Nudi se stalno mesto, izvrstna plača in lastna soba z rad-

dijem, ter toplo in mrzlo vodo. Ponudbe s sliko in življenjepisom pošljite na Frau Erika Sannwald, Bregenz, Klausturm.
OCALA OD SEKERKA
drž. izpr. optik. Dobavitelj vseh bolniških blagajn. Celovec-Klagenfurt, St.-Ruprecht-Strasse 18

STANDARD-TRIUMPH
angleškega razreda
Zastopstvo za Koroško in Vzhodno Tirolsko

„Eigh“
28 PS - 803 ccm - Syn. - 4 prestave - 4 vrata - 4 sedeži - 110 km/h - 5 do 6 litrov na 100 km - 35% navzgorne sile - 300.- Šil. let. davek Family S 35.750.- de Luxe S 37.800.-
„Ten“
33 PS - 948 ccm - Syn. - 4 prestave - 4 vrata - 4 sedeži - 115 km/h - 6 do 7 litrov na 100 km - 35% navzgorne sile - 300.- Šil. let. davek Export S 38.800.- de Luxe S 41.500.-
PROSIM, OGLEJTE SI RAZSTAVLJENI AVTO NA VILLACHER RING 33
Skladišče nadomestnih delov! — Dobavlja prompt — Poskusne voznje!

JOSEF SINTSCHNIG
CELOVEC — KLAGENFURT, Südbahngürtel 8, Tel. 53-20

Eternit
skrilaste strehe
so močnejše in zato najceneje pri
Albert Fleischmann
krovski mojster
Celovec - Klagenfurt
pisarna in skladišče
Wulfengasse 2 a
(nasproti kmetijske zbornice)
Telefon 55-23

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER
8. — 11. 7.: „Herr über Leben und Tod“, (ni zamladino)
12. — 14. 7.: „Der Held des Tages“

PRECHTL
8. — 14. 7.: „Die Kameliendame“

PLÜBERK
9. — 10. 7.: „Kleines Herz auf grosser Fahrt“
13. — 14. 7.: „Tante Jutta aus Kalkutta“, (ni za mladino)

Črke za portal pri Jenoch, Klagenfurt, Herengasse 14.

Sanitarne naprave, centralne kurjave, vodovodne napeljave **ANDLINGER**, Celovec Adlergasse, tel. 20-52. Strokovni nasveti in brezplačni proračuni. Dobave po tovarniških cenah. Električne črpalke. Vse na zalogi.

Vsak teden nove pošiljke raznih avto vozov iz Nemčije; najugodnejše samo Autozentrale Potuznik Celovec-Klagenfurt, St. Ruprecht-Strasse 4. Velika razstavna dvorana: Gabelsbergerstr. 7 (Autohof).

ŠIVALNE IN PLETILNE STROJE GRUNDNER
Celovec
Wienerg. 10

TVOJE MOTORNO KOLO samo od tvrdke Potuznik, tovarniško novo in rabljeno. Majhno naplčilo, ostanek v 25 mesečnih obrokih. Celovec-Klagenfurt, St. Ruprecht-Strasse 4.